

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

x

Nro 14 • Perjantaina 20. heinäkuuta 2007

58. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Olen alakoulupaikan maisemissa. Tirrin suvun vanha talo, jossa kaikki, Pekko-ukko ja sisarukset Kalle, Varpu, Anna, Juho ja Heikki ovat syntyneet.

Kolmen Karjalan matkan kooste

Matkamuistoista Kurkijoen eri kyliin on kirjoitettu runsaasti. Ne ovat olleet mielenkiintoista luettavaa. Minäkin haluan kuvata omakohtaisia tuntemuksia Otsanlahden Löyhkölään, oman suvun juurille. Olen nuorin siellä syntyneistä Heinosen tyttäristä, Maire Pohjalainen Valkealasta.

Ensimmäinen matka tehtiin 5.-7. Heinäkuuta 1991

Ehdittiin vielä nähdä kirkko pystyssä telineiden ja suoja-aidan ympäröimä-

nä. Kun oltiin jo pois lähdössä ja istuttiin bussissa, sanoin tädille että mene vielä ulos viimeistä kertaa katsomaan kotikirkkoa. Ajattelin ettei täti jaksa enää tehdä toista matkaa. Tuo olikin meille kaikille viimeinen näkeminen, sillä parin viikon päästä kirkko oli poltetu poroksi.

Maikki-täti, Maria Heinonen, sai lähisuvulta 75-vuotuislahjaksi matkan Kurkijoelle. Mieheni Heimon kanssa lähdimme sitä toteuttamaan. Olin puhelimessa keskustellut yhteys-

henkilön Ilmin kanssa. Hän lupasi ottaa meidät luokseen ja hankkia aamuksi maastoauton, jolla yritetään päästä Löyhkölään. Hän ei ollut ollenkaan varma asiasta.

Päästyämme Kurkijoelle selvisi, ettei Ilmi voikaan ottaa meitä, sillä heille oli tullut yllättäen Loimaalta poikia asumaan. Naapureiltaan tiedustellen hän sai meille toisen yöpymispaikan aivan läheltä. En oikein saanut untakaan, kun jännitti seuraavan päivän tapahtumat. Päästäänpö peril-

le ja saadaanko täti käymään Löyhkölässä?

Aamu koitti ja aamupalan jälkeen kiirehdittiin Ilmin pihaan, jossa meitä odotti suuri maastoauto. Me kolme kiipesimme lavalle istumaan, ohjaamo vasten olevalle jyrkälle penkille. Peräovet kolahtivat kiinni ja Ilmi kiipesi oppaaksi kuskin viereen ohjaamoon.

Auto nytkähti liikkeelle, tie pölysi, auto pomppi kuopasta toiseen ja me pompimme penkillä. Ohi-

JATKUU SIVULLA 9

Sivuillamme TÄNÄÄN mm.

Elisenvaaran yhteiskoulu 80v. osa 3 Opettajat	5
Kurkijokelaisten pitäjäjuhla 11.-12.8.	7
Pujojen hävittäminen kannattaa	8
Tapanin muisteloit osa 6	10
Kotimaiset paprikat - kesäkauden herkut	12

Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät 3.8. (Juhlanumero), 17.8., 31.8., 14.9., 28.9.,

Toimitus auki tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14.

Sukupolvet kohtaavat 60. Hiitolan pitäjäjuhlat

Porissa 4.- 5. 8.2007
Porin Kauppaoppilaitos Luvianpuistok.1

la. 4.8. klo 13 HIITOLA KIRJALLISUUDESSA JA MUSIIKISSA Vieraina mm. Eeva Kilpi ja Annukka Talvela Tilaisuuteen vapaa pääsy, kahvitarjoilu

la. 4.8. klo 19 ILOINEN KARJALAINEN ILTA Ohjelmassa mm. Multimediaesitys: Elämää Hiitolassa ennen talvisotaa, musiikkiesityksiä, tanssiesitys, ym. klo 21 Ilta jatkuu juhlatanssiaisilla Tarmo yht. Pääsymaksu 10 + sis. väliaikakahvin.

su. 5.8. klo 10 MESSU Väinölan kirkko, Päkintie 1-3 Saarna v.2006 pappi, pastori Tarja Korpela, liturgia pastori Juhana Saari musiikkiesityksiä Petri Laaksonen, Laatokan Laulajat messun jälkeen kunnianosoitus Keski-Porin kirkkopuistossa muistomerkeillä. Ilmainen linja-auto kuljetus: lähtö klo 9.30 Kaup. op. lait. parkkipaikka

su. 5.8. klo 13 PÄÄJUHLA, Juhlapuhe prof. Reijo Pajamo ohjelmassa mm. Petri Laaksonen ja Sirkka-Liisa Laaksonen, Pauliina Kiuru, ym. Pääsymaksu 12 eur. sisältää väliaika kahvin.

Myynnissä keittolounas 5 eur. ja kirkkokahvit 2 eur. Ennen pääjuhlan alkamista onnitelujen ja tervehdysten vastaanotto.

Porin Karjala-Seuran Kehvelikerhon "lapsiparkki"

Toivotamme kaikki lämpimästi Tervetulleiksi

Hiitola-säätiö 60v. - Hiitolan Pitäjäseura ry. 40v.

Kurkijokelaisten 61. Pitäjäjuhla Loimaalla 11.-12.8.

Lauantaina 11.8.

Muistojen iltamat klo 19 Hirvihovissa Loimaalla Juontajana "Evakkoreki" Erkki Liikanen

Lauluesityksiä; Viipurin Lauluveikot

Yhteislaulua, kilpailuja, arpajaisia, myyntituotteita

Tanssiorkesteri; Tarmo Peltomaa

Ravintola

Kurkijoki-museo avoinna kumpanakin päivänä klo 12-18 Tämän vuoden teemana Elisenvaaran koulun näyttely

Edullista majoitustilaa kauempaa tuleville juhluvieraille löytyy Loimaan Evankeliselta Kansanopistolta Hirvikoskelta, vaikka jo perjantaista lähtien. Huonevaraukset puh. (02) 7627 217 ja fax (02) 7627 014

Sunnuntai 12.8.

Juhlamessu sunnuntaina 12.8. klo 10 Loimaan kaupungin kirkossa, josta lähtevät kukkatervehdykset Karjalaan jääneiden vainajien sekä sankarivainajien muistomerkeille

Lounas Loimaan Yhteiskoululla klo 11 - 13

Päiväjuhla ja oheisohjelmaa Loimaan lukiolla klo 13

Elokuvaesitys nykypäivän Kurkijoesta klo 13

Juhlapuhujana Sakari Karstila

Musiikkia; Kimallus-yhtye, solistina Raija Kautonen

Lauluesityksiä; Karjala kuoro

Salon seudun karjalaisten kansantanssiryhmä "Vilmat"

Lausuntaa, yhteislaulua ym.

Tervetuloa!

Kurkijoki-säätiö ja Mellilän Karjalaiset ry.

Keskellä kauneita kesää

Kesälomakausi on vilkkaimmillaan ja suuri osa suomalaisista viettää nämä heinäkuun lopun viikot muualla kuin kotonaan. Onkin todettu että n 1,5 miljoonaa suomalaista on tälläkin hetkellä matkalla jonnekin, nauttimaan Suomen kauniista suvesta. Sää ei koskaan ole kaikille mieleen, sillä kun yksi toivoo paistetta niin toinen sadetta. Mutta onneksi loman aikana löytyy paljon sellaisia kohteita ja palveluja, joiden puitteissa sääoloilla ei kovin suurta merkitystä ole.

Maassamme on tänä vuonna myös ennätysmäärä ulkomaisia matkailijoita. He tuovat maahamme suuren määrän valuuttatuloja, ja tutkimusten mukaan jokainen täältä tyytyväisenä kotimaahansa palaava matkailija aiheuttaa 1,5 kertaisen tulon kertoessaan ystävilleen ja sukulaisilleen matkakokemuksistaan ja innostaessaan näitä myös tutustumaan maahamme.

Suhtaudutaan siis ulkomaalaisiin sillä suomalaisella, jo kuuluisaksi tulleella ystävällisyydellä ja vieraanvaraisuudella, vaikka joskus ehkä joudumme hieman odottamaan vuoroamme kaupassa tai muussa palvelukohteessa.

Hiitolan pitäjäjuhlat elokuun ensimmäisenä viikonloppuna ovat tänä vuonna erityisen arvokas tapahtuma, sillä sen avulla juhlistetaan Hiitola - säätiön 60. vuotta. Juhla pidetään Porissa ja osanottajia on tietenkin odotettavissa lukuisasti eri puolilta maatamme. "Sukupolvet kohtaavat" on erityisesti tänä vuonna Hiitola-

tolan pitäjäjuhlien teemana.

Kurkijokelaisten pitäjäjuhlat pidetään Loimaalla elokuun toisena viikonloppuna. Vaikka seuraava Kurkijokelaisten numero onkin varsinainen juhlanumero niin tässäkin hieman annamme ennakkotietoja ja kerromme odotettavissa olevasta tapahtumasta.

Sekä Kurkijoki-säätiön että Hiitola-säätiön tavoitteena on levittää tietoa kotipitäjistä niissä asuneille ja myös nuoremmille polville. Vuosien kuluessa alkupe- räiset evakkoon joutuneet ovat vähentyneet, mutta juh- lissa näkee yhä nuorempia ihmisiä perheineen. Heille karjalaisuuden arvot ja perinteet ovat edelleen tärkeitä. On hienoa, että tietoa on onnistuttu välittämään sukupolvelta toiselle.

Varmaan kaikkein paras tapa perin- tiedon välittämiseen on Karjalassa asuneiden omat kokemusten ja asioiden kertominen nuoremmille. Yhtä lailla surullisista kuin iloisistakin asioista kertominen on tärkeää, sillä niistähän oman elämämme kirjo muodostuu. On ollut ilahduttavaa todeta että nuoremmat henkilöt ovat olleet kiinnostuneita "astumaan remmiin", mukaan perinnesäätiöiden ja yhdistysten toimintaan ja tällä tavalla tuomaan uutta verta ja näkö- kantoja niiden toimintakulttuuriin. Toivomme että sel- lainen kiinnostus lisääntyisi entisestään.

Jaakko Taitonen
Väliaikainen päätoimittaja

"Perinteisten karjalaisten kesäjuhlien valmistelu on käynnissä."

Kuolleita

Rakkaamme

Elsa Katri HARTIKKA

* 19.04.1916 Kurkijoki
† 03.07.2007 Tuusula

Sillä jos sinä tunnustat suullasi
Jeesuksen Herraksi ja uskot
sydämessäsi, että Jumala on hänet
kuolleista herättänyt, niin sinä pelastut;
sillä sydämen uskolla tullaan vanhurskaiksi
ja suun tunnustuksella pelastutaan.
(Room. 10:9-10)

Kiittäen ja syvästi kaivaten

Sisar ja veljet perheineen
Elsan ystävät

Siunaus toimitettu läheisten ja ystävien läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta sekä muistamisesta.

Siskomme

Martta Helena KOJO

* 01.12.1917 Kurkijoki
† 22.06.2007 Loimaa

Rakkauksella muistaen
Viljo perheineen
Aino
Uuno perheineen
Sylvi-sisaren lapset perheineen

Levolle lasken Luojani
armias ole suojani,
jos sijailtain en nousisi
taivaaseen ota tykösi.

Siunattu läheisten läsnä ollessa. Kiitos osanotosta.
Kartanomäen palveluasunnon osastolle sydämelliset kiitokset
Martan hyvästä hoidosta.

Lyyli TORIKKA

* 10.12.1922
† 10.6.2007

Nyt olen vapaa
ja mukana tuulen,
saan kulkea
rajalla ajattomuuden.

Kaivaten

Raija perheineen
Liisa

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa. Kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Matti Mikko Sakari TERÄVÄINEN

* 12.7.1965 Alastaro
† 24.5.2007 Pielavesi (sairauskohtaukseen)

Ne säteilevät vuodet,
Voimasi, lämpösi, kasvosi rehelliset ja lempeät,
ranteesi, leveä ja luja.
Panin käteni kätteesi,
Koskaan en vetänyt pois.
Pidän kädestäsi kiinni nytkin, kaukaa.
Ajattelen sinua autioina iltoinani,
happuilen muistojen huoneet
ja jokaisesta huoneesta löydän sinut.

Talossa tähtien,
kuin valovuoden taakse
jää kiinni entinen.

Sanomattomasti kaivaten
Marketta
Irja-äiti ja Ahti-isä
Ilkka ja Merja; Johanna, Timo
Juha ja Kirsi
Hannele ja Rauno; Jukka,
Tuija, Vesa, Mika, Nico ja Erno
Tiina ja Jari; Julia, Noora
Sukulaiset ja ystävät

Syvästi kaivaten
Anja perheineen
Herran tahto parhain ain'
Hiljaa vain.

Siunattu 16.6.2007 Kuopiossa.
Kiitos osanotosta. Erityisesti lämmin kiitos myös Matin
armeijakavereille ja Pielaveden suurelle ystäväjoukolle.

Hartaus sunnuntaiksi 22.7.
Kirkastussunnuntai

Katoavaan kätkeytyvä kirkkaus

Hän jakoi vanhainkodin potilashuoneen isoäitini kanssa. Muistan hänet, vaikka vuodet ovat kuluneet. Hän oli kärsinyt paljon elämässään. Oli kohdannut suuria suruja. Ehkä suurempia kuin isoäitini, joka hänkin oli menettänyt kaksi esikoispoikaansa. Isoäitini tavatessani hän aina tervehti, löysi ystävällisen sanan, iloitsi toisen vieraista, sillä omia vieraita hänellä kävi harvoin. Kärsimys oli tehnyt hänestä läpikuultavan hauraan. Niin hauraan, että hänestä tuntui tihkuvan läpi toisen maailman kirkkaus. Merkillinen valon ja levollisuuden tunne hänen lähellään, kätkeytyneenä runneltuun olemukseen. Kun kirkkauden maailma olisi tihentynyt ja vuotanut läpi hänen, joka itsessään oli käynyt paperinhauraaksi.

"Kuuden päivän kuluttua Jeesus otti mukaansa Pietarin sekä Jaakobin ja tämän veljen Johanneksen ja vei heidät korkealle vuorelle yksinäisyyteen. Siellä hänen ulkomuotonsa muuttui heidän nähtensä: hänen kasvonsa loistivat kuin aurinko ja hänen vaatteensa tulivat valkeiksi kuin valo." (Matt. 17:1-2)

Tänään vietetään kirkkovuodessa Kirkastussunnuntaita, Kristuksen kirkastumiselle omistettua päivää. Kristillinen kirkko on syntynyt sen salaisuuden ympärille, että Jeesus Nasarettiläisessä, hänen ihmisen olemukseensa kuin tihentyneenä, on läsnä jumalallinen kirkkaus.

Jotkut hänen lähellään tunnustivat tuon kirkkauden. Ehkä se oli armoa. Paljastui niille, joille hän tahtoi kirkkautensa ilmoittaa: "...otti mukaansa Pietarin sekä Jaakobin ja tämän veljen Johanneksen ja vei heidät korkealle vuorelle yksinäisyyteen." Siksi usko ei koskaan voi olla keino korottaa itseään toisten yläpuolelle. Usko ei saa muodostua tikapuiksi, joilla kiivetä heidän yläpuolelle, joita hän ei kutsunut mukaansa vuorelle yksinäisyyteen näkemään kirkkauden.

Emmehän tiedä, miksi hän kutsui vain muutamia. Emme lopultakaan tiedä, miksi jotkut Jeesuksen lähellä tunnustivat hänessä Jumalan Pojan salaisuuden. Miksi toiset eivät tunnustaneet, vaan pahentuivat häneen.

Sinä, joka olet saanut aavistaa - aavistaa hauraaseen, arki- seen, kasteveeteen, leipään ja viiniin tihentyneen jumalallisen läsnäolon - muista, että kaikki on lahjaa. Kun katoavassa ilmenevä kirkkaus on jälleen virkistänyt sinua matkallasi, hän tulee ja sanoo: "Nouskaa, alkää pelätkö." Ja lähettää meidät taas arkeen, niiden ihmisten keskelle, jotka meille on uskottu.

Juha Raatikainen

Kirjoittaja on Kymin seurakunnan kirkkoherra.

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU

Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700

Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Keiden kahden presidenttimme mukaan on nimetty veturi?
2. Missä maassa taksvärkkikiliike sai alkunsa?
3. Minkä kuntien alueella Oulangan kansallispuisto sijaitsee?
4. Missä sijaitsee Suomen ensimmäinen sairaala?
5. Mikä on maailman suurin muslimivaltio?
6. Mikä oli miehiään Algot Niska?
7. Mistä kopraa saadaan?
8. Missä puhutaan Lätin kieltä?
9. Mikä on Suomen ylin tuomioistuin?
10. Mikä kasvissyöjiin kuuluva eläin, joka pystyy juoksemaan 74 kilometrin tuntivauhtia?

Sanan Voimaa

20.7. Jos vihahiehelliäsi on nälkä, anna hänelle ruokaa, jos hänellä on jano, anna juotavaa. Näin keräät tulisia hiiliä hänen päänsä päälle. Room. 12:20

21.7. Minä sain avun, ja minun sydämeni riemuitsee, minä laulan ja ylistän Herraa. Herra on kansansa voima, voideltunsa apu ja turva. Ps. 28:7-8

22.7. Pietarin vielä puhues- sa loistava pilvi verhosi heidät ja pilvestä kuului ääni: "Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mieltynyt. Kuulkaa häntä!" Matt. 17:5

23.7. Mutta Jeesus tuli heidän luokseen, kosketti heitä ja sanoi: "Nouskaa, älkää pelätkö." Ja kun he nostivat katseensa, he eivät nähneet ketään muuta kuin Jeesuksen yksin. Matt. 17:7-8

24.7. Siellä hänelle ilmestyi Herran enkeli tulenliekissä, joka nousi orjantappurapensaasta. Mooses huomasi, ettei tuli kuluttanut pensasta, vaikka se oli liekeissä. 2. Moos. 3:2

25.7. Mooses vastasi: "Tässä olen." Herra sanoi: "Älä tule lähemmäksi! Riisu kengät jalastasi, sillä paikka, jossa seisot, on pyhä." 2. Moos. 3:4-5

26.7. Hän sai Jumalalta, Isältä, kunnian ja kirkkauden, kun hänelle kantautui Ylhäisimmän Kirkkauden ääni: "Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mieltynyt." 2. Piet. 1:17

27.7. Herra on kuningas! Riemuitkoon maa, iloikoot meren saaret ja rannat! Pilvi ja pimeys ympäröi häntä, hänen istuintaan kannattavat vanhurskaus ja oikeus. Ps. 97:1-2

28.7. Te, jotka rakastatte Herraa, vihatkaa pahaa! Herra on omiensa turva, hän pelastaa heidät pahojen käsistä. Päivä koittaa vanhurskaille, ilo niille, joiden sydän on puhdas. Ps. 97:10-11

29.7. Jeesus sanoi opetuslapsilleen: "Varokaa väriä profeettoja. He tulevat luoksenne lampaiden vaatteissa, mutta sisäلتä he ovat raatelevia susia. Hedelmistä te heidät tunnette. Matt. 7:15-16

30.7. Hyvä puu tekee hyviä hedelmiä, huono puu kelvottomia hedelmiä. Ei hyvä puu voi tehdä kelvottomia eikä huono puu hyviä hedelmiä. Matt. 7:17-18

31.7. Teidän tulee seurata vain Herraa, Jumalaan-

Onnenkyyhky lentää...

23.7. täyttää Jenni Suvila 7 vuotta. Mummo ja Pappa onnittelevat

Sun untesi valkea polku, Se satujen linnaan vie. On ruusuilla kukitettu, tuo lapsuuden kultainen tie.

Perhetapahtumia

7.7.2007 täytti 101 vuotta Hilja Tutti os. Hänninen Hiitolan pitäjän Ulaskanien kylästä

Muistettavaa

- Kurkijoen Aromäen Hämäläisten sukutapaaminen 11. elokuuta 2007 klo 11 Loimaan Veteraanituvalla, Veteraanitie, 32200 Loimaa. Sydämellisesti tervetuloa! Tied. Ja ilm. 30.7. mennessä Häyhä puh. 044-055 6963 tai Keinänen puh. 040-738 7789

ne, pelätä häntä, noudattaa hänen käskyjään, totella häntä ja pysyä hänen uskollisina palvelijoinaan. 5. Moos. 13:5

1.8. Jumala yksin tuntee tien viisauden luo. Hän yksin tietää, missä se asuu. Hän näkee maan ääriin saakka, hän näkee kaiken, mikä on taivaan alla. Job 28:23-24

2.8. Tästä te tunnette Jumalan Hengen: jokainen henki, joka tunnustaa Jeesuksen Kristuksen ihmiseksi, lihaan tulleet, on Jumalasta. 1. Joh. 4:2

NIMIPÄIVÄT

pe 20.7. Marketta, Maarit, Maaret, Margareetta, Reeta, Reetta
la 21.7. Johanna, Hanna, Jenni, Jenna, Jonna, Hannele, Hanne, Joanna
su 22.7. Leena, Leeni, Lenita, Matleena
ma 23.7. Oili, Olga
ti 24.7. Kristiina, Tiina, Kirsti, Kirsi, Kiia, Krista
ke 25.7. Jaakko, Jaakob, Jaakoppi, Jimi
to 26.7. Martta
pe 27.7. Heidi, Nikeonpäivä
la 28.7. Atso
su 29.7. Olavi, Olli, Uolevi, Uoti
ma 30.7. Asta
ti 31.7. Helena, Elena
ke 1.8. Maire
to 2.8. Kimmo

Kiitoksia

Kiitän

kaikkia 80v. syntymäpäivääni muistaneita aforismeista, kirjoista, piirraista, kukista ja monen pullon "hengestä"! Syntymäpäivä oli 9.7.2007.

Eino Ahokas Mikrilästä

Yleisöltä

100 v sitten Kurkijoella

In memoriam

Matti Mikko Sakari Teräväinen

Matti syntyi 12.7.1965 ja sai kutsun Taivaan kotiin 24.5.2007

Matti syntyi odotettuna lapsena. Vanhempi sisar Hannele etenkin odotti perheeseen lisää lapsia. Kerran, kun isä lähti kauppaan hän antoi isälle puutelapun, jossa luki tikkukirjaimin: pieni siskovauva. Kun pieni tulo- kas oli poika, 12-vuotias sisko rupesi käskemättä hoitamaan. Ja syksyllä viljankorjuu-aikaan, kun tultiin pellolta ja Matti nukkui joskus yöunta, kerran Hannele selitti että pesikin kun kakka meni.

Aika kului. Matti meni kesällä Ruotsiin töihin ja kun sai ensimmäisen tilin, osti veljilleen koottavan Lego-talon.

Matti oli meidän vanhempiensa mukana arkeissa askareissa ja elukoiden kuormaa hakiessa minä Matin kanssa kuorman päällä ja isä ajoi. Minä puhumaan että kun kasvat isoksi niin sinä ajat ja vanhemmat ovat kuorman päällä. Matti sanomaan että ei minusta tule maanviljelijää – minusta tulee pappi.

Tupaan tullessa äiti puhasi hellan luona ja Matti isän kainalossa kuunteli isän keksimiä satuja – voi sitä muurahaismummovekkulia, mitä hupsuja saikaan aikaan!

Vuosien kuluttua kuulin lauseen että sellaisesta ihmisestä tulee onnellinen, kenelle lapsena on kerrottu satuja.

Kun Matti alkoi alakoulu- la, oli kyläkoulu jo lopetet-

tu ja lapset kyyditettiin linja-autolla ja Matti ystäväystyi kuskin kanssa ja sai kunnia- paikan moottorin päällä. Il- lalla kun mentiin nukkumaan, sanoi Matti että ru- koillaan kuskin puolesta kun se on niin hyvä kuski. Kun Matti oli käynyt kaksi viik- koa koulua sanoi, ettei hä- nen enää tarvitsekaan kou- luun lähteä kun osaa jo lukea ja laskea. Jatkoivat kuitenkin koulun loppuun ja oppi jopa konekirjoitustaidon niin hy- vin että oli luokkansa paras.

Matti oli innokas Tepsin kannattaja ja isä käytti kaik- ki ottelut Turussa katsomas- sa ja auto otettiin aina täy- teen Matin kavereita. Nyt suosikkijoukkueemme on Pielaveden Sampo, harmi vaan että hiljalla hävisi Suomen mestaruuden.

Me vanhemmat Karjalas- sa järven rannalla syntynei- nä ja uimiseen tottuneina kä- vimme lasten kanssa uimas- sa niin usein kuin työt sallivat. Usein ihailin Mattia kun hän sukelsi uima-altaan päästä päähän.

Ikka ja Hannele kävivät lukion Loimaalla ja sinne Mattikin lähti, mutta yllä- tykseksi Matti tuli kesken lukion pois. Sanoi että hän tahtoo maanviljelijäksi. Matti oli alaikäinen mutta maatalousministeri kannusti nuorta yrittäjää ja niin Ma-

tista tuli 17-vuotiaana Suo- men nuorin viljelijä. Me vanhemmat autoimme kun- nes täytimme 65 vuotta. Minä olin tyytyväinen kun miehet saivat tulla valmiiseen pöytäan ja Matti sai en- siluokan maidosta lusikan- kin.

Sitten iski keuhkoastma eikä Marketankaan apu aut- tanut vaan vaivoja tuli lisää, kuten lehmänkarva- ja kau- ra-allergiat. Tilan pitäminen piti lopettaa. Oli edessä uuden ammatin valinta ja yh- dessä he opiskelivat puutar- hureiksi. Tila myytiin ja uusi elämä alkoi Pielavedellä. Kävimme heitä katsomassa ja kannustimme ja iloitsim- me että olivat niin kauniin paikan löytäneet – vetä pal- jon niin kuin Koti-Karjalas- sa ennenkin.

Isoisäni oli äidille lapse- na kertonut että hänen poi- kansa oli kuollut Espanjan tautiin. Nyt totean samoin kuin isoisäni oli äidilleni sil- loin sanonut:

Herra antoi,
Herra otti,
Kiitetty olkoon Herran nimi!

Matin äiti,
Irja Teräväinen,
os. Torvinen
Kurkijoki (Ihojärvi)

Kurkijoen Aromäen Hämäläisten sukutapaaminen

11. elokuuta 2007 klo 11, Loimaan Veteraanituvalla, Veteraanitie, 32200 Loimaa.

Sydämellisesti tervetuloa!

Tied. Ja ilm. 30.7. mennessä Häyhä puh. 044-055 6963 tai Keinänen puh. 040-738 7789

Merkkipäiviä

Aili Hellin Kurri 90 vuotta

Perintökangas

Kudon kangasta elämänlangasta. Siinä on loimena lapsuuden muistot. Kuteina nuoruuden kirkaat lystikkäät raidat. Pohjaväreinä elämän saatosta arkiset harmaat, valkoiset, mustat.

Valmiina kiedon sen muistojen hyllylle, aikojen vierivään perintöarkkuun.

Aili Hellin Kurri

Aili Hellin Kurri, os. Piironen täyttää 90 vuotta 20.7. Saarijärvellä.

Ailin isä, alun perin kuhmolainen Heikki Piironen oli vuonna 1908 nainut Rastaa talon tyttären Idan ja tullut Alholle kotivävyksi. Kaksi isäntää oli kuitenkin yhteen taloon liikaa, joten Heikki nuorikkoineen lähti pehtoriksi Räisälän hoviin. Sieltä muutettiin Heikin hankkimalle tilalle Kirvun Ojajärvelle, jossa Aili syntyi samana vuonna kun Suomi itsenäistyi. Alholle palattiin Rastaa isännän kuoltua espanjantautiin vuonna 1918.

Heikki Piironen oli omaileimainen ja nykykielellä sanottuna innovatiivinen maanviljelijä, jonka tilalla kokeiltiin monenlaisia uusia oppeja. 1930-luvun alun pula-aika toi kuitenkin tullessaan taloudelliset vaikeudet, ja muun muassa ison navetan rakentaminen jäi puolittiehen. Kesken jäi myös Ailin ja veljensä oppikoulunkäynti Elisenvaaraassa, kun kukaan ei valvonut koulukortteerissa kahdestaan asuvien lasten läksynlukua. Myöhemmässä elämässä tarpeellisia taitoja Aili hankki Joensuun talouskoulusta.

Vuosi 1939 antoi Ailin elämälle uuden suunnan. Hän rakastui naapurin poikaan Viljo Kurriin, synnytti Viipurin uudessa naistensairaalassa kaksoset, ja juuri kun elämä oli asettumassa uomiinsa, Suomi joutui toiseen maailmansotaan. Nuori aviomies lähetettiin rintamalle ja sitten Aili lapsineen, vanhempineen, mummoineen, anoppeineen, karjoineen ja nuytteineen evakkotielle. Viitasaarella syntyi perheen kolmas lapsi. Uuden sodan syyttyä ja Suomen armeijan vallattua takaisin menetetyt alueet palattiin kotikonnuille rakentamaan elämää ja elinkeinoa alusta. Kun sota kääntyi Suomelle tappiolliseksi, jouduttiin toistamiseen mieron tielle.

Perhe sijoitettiin ensin Ilmajolle Etelä-Pohjanmaalle ja sieltä Mellilään. Nämä kohtalonvuodet ovat tulleet myöhemmin koskettavasti kuvatuiksi monissa Ailin kirjoituksissa. "Mihi myö nyt?" Karjalan kansasta tuli evakoita, siirtolaisia, uusissa ympäristöissä tapoineen ja kielineen outoja, väheksytyjäkin. Ko-

kemus jätti Ailiin ja varmaan moneen muuhunkin lähtemättömät arvet ja ikuisen ikävän.

Viljo kouluttautui poliisiksi ja sai viran Tarvasjoelta. Ailin työnä oli ennen kaikkea kodin talous ja lapset, joista nuorin syntyi 1950. Kun 50-luvun puolivälissä muutettiin Keski-Suomeen Saarijärvelle, vielä kerran siirryttiin kauaksi sukulaisista ja heimoveljistä, uudenlaisiin maisemiin ja vieraiden ihmisten pariin, taas erilaiseen kulttuuriin. Kirkonkylän keskustasta Saarijärven rannalta ostettiin kaunis vanha apteekkitalo Koivuranta, jonka pihapiirin emäntä piti kauniina. Taloon mahtui myös vuokralaisia.

Uudella kotiseudullakin Aili työskenteli ajoittain kodin ulkopuolella, ensin tarjoilijana ja sitten kahvilan hoitajana. Lapset lensivät pesästä maailmalle, leskeksi jäänyt Ida-äiti muutti Mellilästä tyttärensä luokse, Ailistakin tuli mummo. Suuri suru kohtasi vuonna 1970, kun puoliso menehtyi laturetelle vain 48 vuoden ikäisenä. Sitten kuoli vanha äitikin, ja Aili jäi yksin. Ikävää oli myös kodin pakko-menetys kolmannen kerran, nyt tien levennyksen tähden. Talo purettiin ja tontin rippeille rakennettiin uusi omakotitalo.

Pian Aili muutti kerrostalon kaupungin keskustan toiseen päähän. Nyt oli aikaa monenlaisille harrastuksille. Eläkeliitto, palokuntanaiset, karjalaisseura, martat, kirkkokuoro ja seurakunnan eläkeläiskuoro saivat aktiivisen jäsenen ja matkaseuralaisen. Kansalaisopistossa puuhanaiselle tutuiksi tulivat ainakin kirjoittajapiiri, saksan kieli,

Elämälle

Annan aikaa lapsuudelle muistoissani hetken, pieni oli maailmani teen mä sinne retken. Luulin että taivaanranta metsän taakse päätyy, luulin että aurinkoinen sieltä jälleen kääntyy.

Pelkäsin mä valtavasti huimaa ukkossäätä, äiti hellin silitteli pientä lettipäätä. Sanoi että maailmassa pilvet iskee tulta, rakkautta saanetko sä koskaan lapsikulta.

Annan aikaa nuoruudelle muistoissani varhain, tuoksui kukka niittyvillan se ol' aika parhain. Kokkotulten loimutessa hehkui myöskin rinta, kotikoivun takaa päilyi lammen sinipinta.

Mutta myöskin myrsky käi ja sodan julma uhka, niittyvillan kukasta jäi jäljelle vain tuhka. Lapsuuteni kotipiha muistoissani elää, laulut kauniit Karjalasta kuitenkin viel' helää.

Annan aikaa miehuudelle muistoissani yhä, arkea se ollut on ja myöskin juhlapyhää. Nuoren polven varttuessa kuljin rinta rinnan, voimat sitten heikentyi ne maksaneet on hinnan.

Oi jospa Suomen nuoret täällä kaikki saisi työtä, turvattu ois' tulevaisuus onni oisi myötä. Katkeruus ja vihan juuret toki maahan tallaa, rakkauden rinnalla ei routaa eikä hallaa.

Annan aikaa vanhuudelle annan ajan mennä, kypsytynyt on tähkä viljan, lennä pääsky, lennä. Lennä aikain saatteloissa kauas kaukomaille, oisko enää elämäni jäänyt mitään vaille.

Kun on päivä päättymässä illan syli sulkee, muistojeni matkatessa kuuhtu yli kulkee. Rakkautta rahdun verran jättää jos mä vois, silloin kelpo matkalainen täällä ollut oisin.

Aili Hellin Kurri

posliininmaalaukset ja kivenhionta. Vieraita tuli ja meni, ja mestarileipojan karjalaiset piirakat tunnettiin paikakunnalla. Rakkain harrastus oli kuitenkin kirjoittaminen: erilaisia lippuja ja lappuja, käsin ja koneella, valmistui pöytälaatikkoon ja silloin tällöin myös Kurkijokelaisessa ja muissakin lehdissä julkaistaviksi.

Tekstit saivat usein myös omatekoisen sävelen, ja näitä Ailin lauluja laulettiin monissa tilaisuuksissa. Tytär kirjoitti runot ja muistelmat puhtaaksi, kokosi niistä kuvitetut monisteet, ja 80-vuotispäivän kunniaksi julkaistiin runokirja Karjalan äiti ja lapsi. Sotamuis-

toista painettiin kirjanen Sodan ja Karjalan liekit.

Nyt ehtoon tultua Aili asustaa taas Saarijärven rannalla Mansikan rauhallisessa vanhustentalossa. Kotona on hyvä olla. Hiljaista on ja yksinäistäkin, mutta onneksi on omahoitaja, kaupungin kotipalvelu, SPR:n ystäväpalvelu, Radio Dei, televisio ja lehdet. Joskus voimia riittää käsitöihin. Terveys on kohtalainen, vaikka tapaturmat ovatkin heikentäneet liikuntakykyä. Elämä on hiljentynyt, piiri pienentynyt, mutta muisti ja muistot ovat tallella. Kiitos niistä!

”-Nyt täällä vierahissa vaellan-”

”Tapsinpa karjalaiset, naapurissa rannal' virran. Ilon surun lapsukaiset

rakentaneet sillan ystävyiden, ahlaislaisten välil' elinaikaisen.

Poluil' elon, kera länsisuomalaisten, jatkuu taival miesten naisten.

Karjalassa kaunoisessa kukkui käki, Ahlaisissa, auvoisessa elelepi karjalainen väki.”

Ahlaisten Karjalaiset kokoontuivat jälleen joulukuun 29. päivänsä juhlaan, jolloin vietettiin Reino ja Sirkka Tontin kesäsuunnolle Ahlaisiin 29.05.07. Rattoisa yhdessäolo sujui kahvin juonnin ja tarinoinnin merkeissä. Välillä lausuttiin runoja ja laulettiin. Läsnä olleiden tai heidän vanhempensa ja muiden sukulaistensa Karjalaan jääneitä kotipaikkoja olivat Uuraa, Hiitola (aika moni Kilpolan saaresta), Kuolemajärvi (vanhimmman jäsenen Alma Heliön kotipaikka), Johannes,

Sortavala, Viipurin Mlk, Viipuri, Porkansaari (Viipuria?), Valkjärvi, Kurkijoki, Säkijärvi, Pitkäranta. Meille ne ovat nimiä kartalla, mutta sieltä lähtemään joutuneille ne ovat karjalaisten rakkaita, unohtumattomia kotiseutuja, muistojen Karjalaa. Tarinailtapäivään osallistui kaikkiaan 51 henkeä; heistä osa Yyterin Karjalaiset -yhdistyksestä.

Tarinailtapäivää juhlisti Ahlaisten Karjalaiset ry:n saama palkintopokaali kunniakirjoineen, jonka luovutti Satakunnan Karjalaseurojen piirin puheenjohtaja Jouko Hämäläinen. Palkinto tuli Karjalan liiton toimintakilpailussa alle 51 jäsenen sarjassa, jossa kilpaili 70 seuraa. ja Ahlaisten Karjalaiset ry oli toimintakilpailussa ensimmäinen.

”Kauan sitten täytyi lähteä kotikonnuilta pois: jospa elämä vielä onnea tois?

Nyt ystävät uudet ovat, kaukana takana melskeiset sodat.

Kaikki kai parempaa toivoa saavat, jospa aika jo parantanut haavat. Toisista huolta kantaa ja elämä onnea antaa.

Onni on aurinkoinen, onni on kohdata ystävä, ihminen toinen.”

Runon hengessä mukana Pentti Saukko ja muuten mukana iloisessa seurassa Terttu Saukko

Koulun opettajia lukuvuonna 1930-31. Vasemmalta: Helmi Lauri, Lyyli Isoranta, Saimi Hukkanen (koulun johtaja) ja Tuure Viljanen.

ELISENVAARAN YHTEISKOULU 80v.

Osa 3 Opettajat

Opettajat

Elisenvaaran yhteiskoulun ensimmäiseksi opettajaksi tuli Saimi Hukkanen. Hän toimi koulussa koko Elisenvaarassa oloajan. Ensimmäisen toimintavuoden aikana opetti laulua alakansakoulunopettaja Hanna Korhonen. Työväentalossa vietetyn toisen lukuvuoden aikana ylioppilas Elsa Kandelin opetti uskontoa, piirustusta, matematiikkaa, kaunokirjoitusta sekä ruotsia ja saksaa. Saimi Hukkasen opetusaineiksi tulivat äidinkieli, historia, maantieto, luonnonhistoria ja tyttöjen voimistelu sekä 2. luokalla kaunokirjoitus.

Tänä aikana opetti poikien voimistelua nuorisotyöstä kiinnostunut rautatievirkamies Väinö Kettunen. Laulua opetti edelleen Hanna Korhonen.

Kun koulu kolmiluokkaisena majoittui Elisenvaaran Suojeluskunnan taloon, tuli opettajaksi tykistökapteeni Hannes Liukkonen ("Hanski"). Hän oli suorittanut yliopistollisia arvosanoja ja hänen opetusaineikseen jäivät matematiikka, luonnonhistoria, kaunokirjoitus sekä poikien voimistelu. Myöhemmin hän opetti myös luonnonoppia, piirustusta, kirjanpitoa ja lukuvuonna 1934-35 lisäksi saksan kieltä yhdellä luokalla. Tämä värikäs persoona, josta monet koulukaskut kertovat, oli koulun palveluksessa kaikkiaan kuusi vuotta. Hänellä ei ollut pedagogista koulutus-

ta, joten hänen opetustapansa oli aika vapaata. Ehkä tässä olikin hänen tuntiensa viehättävyys. "Hän ei tyydy siihen, että oppilaat oppivat vain koneellisesti laskemaan, vaan koettaa samalla kehittää oppilaisa matemaattista ajattelutapaa", mainitsee tarkastaja kertomuksessaan.

Kolmannen toimintavuoden aikana toimi laulunopettajana Kurkijoen seurakunnan kanttori-urkuri Heikki Miettinen. Hän jatkoi opetustaan vielä lukuvuonna 1930-31. Kun koulu neliluokkaisena alkoi toimia uudessa koulutalossa Saavanmäellä syksyllä 1930, tulivat koulun opettajiksi Lyyli Isoranta ja Toivo Sovinen. Molemmat ehtivät toimia koulun palveluksessa 10 vuotta. Lyyli Isoranta opetti saksaa ja ruotsia sekä lukuvuoden 1930-31 aikana myös uskontoa. Hän oli pedanttinen opettaja, joka erittäin tarkasti noudatti tiettyjä menetelmiä, sanontoja ja eleitä. Tinkimättömällä tarkkuudella hän pääsi hyviin oppimistuloksiin.

"Opettajalla on arvokas kyky työskentelyttää luokkaa", toteaa tarkastuskertomus. Toivo Sovinen ("Topi") oli suuri humoristi opettajien keskuudessa, mutta opetuksessaan tarkka sekä asiallinen. Hän sai oppilait innostumaan opetusaineisiinsa luonnonhistoriaan ja maantieteeseen. Sivutoimisesti hän joutui opettamaan lukuvuonna 1930-31 myös piirustusta ja

kaunokirjoitusta, vieläpä uskontoakin yhdellä luokalla. Tämän ensimmäisen uudessa koulutalossa toimintun lukuvuoden aikana opetettiin tytöille kotitaloutta. Hanna Veijalainen toimi silloin kotitalouden opettajana.

Koulun alettua viidennen toimintavuotensa syksyllä 1931, oli toimesta viisi opettajaa. Saimi Hukkanen ja Lyyli Isoranta voivat nyt keskittyä omien aineitensa, edellinen äidinkielen

ja historian sekä jälkimmäinen ruotsin ja saksan kielen opetukseen. Koulun uudeksi opettajaksi tuli Toini Sorri. Hän oli pääasiallisesti tyttöjen voimistelun opettaja, mutta joutui opettamaan lisäksi uskontoa ja laulua koko koulussa sekä kaunokirjoitusta ja yhteisvoimistelua 1. Luokalla. Toini Sorri ehti toimia koulussa kaikkiaan yhdeksän vuotta. Hän suoritti arvokkaan työn tyttöjen liikunnan hyväksi.

Syksyllä 1932 tuli Aimo Tanila ("Tankki") ruotsin kielen opettajaksi ja koulun johtajaksi. Hän opetti sivutoimenaan mm. suomea aja uskontoa, koska muodollisesti pätevää uskonnon opettajaa koulussa ei ollut. Lyyli Isoranta luopui nyt ruotsin kielen opettamisesta, johon hänellä ei ollut muodollista pätevyyttä. Hänelle tuli uutena opetusaineena englannin kielen opettaminen koulun 6. luokalla.

Opettajakunta jatkoikasvuun

Syksyllä 1933 tuli kou-

lun palvelukseen kolme uutta opettajaa. Pauli Hänninen sai opetettavakseen matematiikan luokilla 3-7 ja luonnonopin luokilla 4-7. Kansakoulunopettaja Antti Jussila tuli laulun opettajaksi ja Inkeri Palva (myöh. Poimio) uskonnon ja historian opettajaksi. Pauli Hänninen toimi koulussa vain kaksi lukuvuotta siirtyen valtion koulun lehtoriksi Ouluun. Antti Jussila oli orkesterimies ja erinomainen viulunsoittaja. Hän teki koulun ja koko paikkakunnan musiikkielämässä varsin arvokkaan työn. Hän oli koulun palveluksessa vain lukuvuodet 1933-34 ja 1936-38, mutta ehti perustaa kouluun oppilasorkesterin ja samalla opettaa soittajia. Elisenvaaraan Antti Jussila perusti kamariorkesterin ja esiintyi itse solistina monissa tilaisuuksissa. Lyyli Isoranta ja Aimo Tanila luopuivat nyt uskonnon opettamisesta, ja heidän tuntiensa hoiti Inkeri Palva. Hän erosi koulun palveluksesta keväällä 1939 vanhempainneuvoston painostuksesta.

”Opettajalla on arvokas kyky työskentelyttää luokkaa”

Opettajakunta kasvoi taas syksyllä 1935. Tuure Poimio ("Pommi") ja Viljo Kaipainen tulivat silloin matematiikan ja luonnonopin opettajaksi, edellinen luokille 6-8 ja jälkimmäinen luokille 3-5. Tuure Poimio opetti matematiikkaa myös 2. Luokalla ja Viljo Kaipainen 1. luokalla. Viimeksi mainittu opetti vielä saksan kieltä 4. Luokalla. Tuure Poimiosta tuli lisäksi koulun johtaja, koska Aimo Tanila halusi suuren tuntimäärän takia luopua koulun johtajan tehtävistä. Tuure Poimio oli virassaan vuoteen 1940 saaden lukuvuodeksi 1930-1940 virkava-

paata väitöskirjatyötään varten.

Veikko Hirvonen tuli syksyllä 1935 poikien voimistelun opettajaksi saaden hoitoonsa koko koulun poikien liikunnan. Hän opetti myös piirustusta yläluokilla ja historiaa yhdellä luokalla. Vuosina 1934-36 oli Mirjam Vainio koulussa laulun opettajana. Hänen jälkeensä Antti Jussila hoiti laulun opetuksen vuoteen 1938, jolloin laulua opettamaan tuli Aino Kariniemi.

Muita koulussa toimineita opettajia olivat paikkakunnan papit Eino Sares ja Heimo Kortensniemi. Edellinen opetti filosofian alkeita lukiossa ja poikien voimistelua luokilla 1-6 lukuvuoden 1934-35 aikana. Eino Sares oli akateeminen hiihtomestari v. 1930. Heimo Kortensniemi toimi filosofian alkeiden opettajana vuosina 1935-40. Ortodoksista uskontoa opetti virolaissyntyinen pastori Valdemar Talsta kevätlukukauden 1936. Hänen jälkeensä vuosina 1936-40 tehtävää hoiti pastori Vilho Saarenne.

Syksyllä 1939 oli koulun palveluksessa 12 opettajaa. Eronneen Inkeri Poimion (ent. Palva) tilalle tuli Hellin Koskivaara. Tuure Poimion tointa hoiti Irma Mikkilä.

Opettajista yhdeksän oli vakinaista, nimittäin Veikko Hirvonen, Viljo Kaipainen, Saimi Hukkanen, Lyyli Isoranta, Hellin Koskivaara, Tuure Poimio, Toini Sorri, Toivo Sovinen ja Aimo Tanila.

Koulun opettajakunta sai yleensä paljon kiitosta tarkastajilta. "Koulussa on hviä opettajavoimia, jotka innolla antautuvat työhönsä ja saavat myöskin oppilaat innostumaan, ja tuloksia näkyy myöskin heidän työstään", mainitsee kouluneuvos J. Hämäläinen tarkastuskertomuksessaan 1931.

Koulun opettajia lukuvuonna 1936-37. Istumassa vasemmalta: Tuure Pomio (koulun johtaja) Inkeri Pomio (ent. Palva), Eevi Brummer, Saimi Hukkanen ja Aimo Tanila. Seisomassa vasemmalta: Veikko Hirvonen, Toini Sorri, Toivo Sovinen ja Viljo Kaipainen

Terentjeffit tapasivat

Loimaalla, Pohjan tilalla lauantaina 30.6.

Kauniina koitti kesäinen päivä, kun käänsimme auton keulan kohti Loimaata. Peräämme lähti nuorempi poikamme kahden tyttärensä kanssa. Varjuksen Sinikka tyttäriin sekä Terännön Jaakko olivat järjestäneet ratki riemukkaan sukujuhlan.

Sukulaisia oli Nurmeksesta, Kokkolasta, Tampereelta, Helsingistä, Vantaalta asti.

Suurin osa kuitenkin täältä Turun ympäristöstä. Omista serkuistani puuttui kaksi, jotka eivät olleet edelliskesänäkään mukana meidän mökillä ”Serkkuseuroissa”, sekä ”uusi” Pyhäharannan serkku.

Ilahduttavaa oli se että mukana oli paljon nuoria serkkujen lapsia ja lasten-

lapsia. Saivat pikkuserkutkin tutustua toisiinsa. Oma 9-vuotias lapsenlapseni sanoi: ”Mä en oikein olis halunnut lähteä, kun mä luulin että täällä on ihan tylsää, mutta täällä onkin tosi kivää”.

Terännön Jaakko avasi juhlallisesti sukutapaamisen ja sen jälkeen sukututkimusta tehnyt Tarja Tereska piti piirtoheittimen avulla mielenkiintoisen esitelmän Terentjeff-suvusta.

Virallisen osuuden loppua - ei kun syömään! Kyllä oli Varjuksen naisväki laittanut maukkaat lohija kinkkukiusaukset lisukkeineen. Niin syötiin, että ”napa tärisi”.

Ruuan jälkeen huasteltiin ja katseltiin vanhoja valokuvia. Huomattiin että

vanhempiemme albumeissa oli paljon samoja kuvia.

Sitten juotiin hyvät kahvit ja painuttiin pihalle valokuvia ottamaan. Siellä räpsähteli kamera poikineen. Vahinko vaan, että useita nuorempia oli jo lähtenyt pois ja joku oli vielä tulematta.

Päivä jatkui juomia maistellen, makkaroita grillaten, jutellen, laulellen ja soitellen. Illan tulleen alkoi väki vähentyä, vain Nurmeksesta tulleet Timosen Anna-Riitta ja Terännön Aki jäivät sinne tilalle yöksi. Oli heillä siellä hulppeat tilat nukkua!

Toivottavasti nämä sukumme tapaamiset jatkuvat ja toivon mukaan lapsemme lapsineen eivät unohtajuuriaan ja sukuaan. Yleinen vaalikaamme karjalaisia perinteitä ja juuriamme!

Suuret kiitokset Varjuksen Sinikalle perheineen ja Terännön Jaakolle ihanasta

sukutapaamisen järjestämisestä. Kyllä meillä oli lystii!

Tulkaapa sukulaiset joukolla Muistojen Iltamiin Hirvihoviin lauantaina 11.8.07!

Irja Vehmanen

Evakkovaellus Lohjalla lauantaina 4.8

Miltä tuntuu äkkilähtö omasta kodista ja pakomatka ilman tietoa seuraavasta yösihasta tai edes aterialta?

Tämän muistavat paon kokeneet vielä yli 60 vuoden jälkeenkin. Tunnematka evakkotielle toteutuu Evakkovaelluksella, joka järjestetään Lohjalla lauantaina 4.8.

Evakkovaelluksella kävellään noin kuuden kilo-

metrin matka Aurlahden rantakentältä Lohjan keskustan kautta Kanneljärven Opistolle. Vaellus on kunnianosoitus evakoille, joita Suomessa oli lähes puoli miljoonaa, kun mukaan lasketaan myös Lapin evakot.

”Vaellus on perhetapahtuma, jolla tehdään historiaa eläväksi nuoremmalle polvelle ja välitetään tunteita”, sanoo Pirkko Siili, Lohjan karjalaisten puheenjohtaja.

Vaelluksen järjestää

Evakkolapset ry. yhteistyössä Lohjan karjalaisten ja muiden paikallisten yhteistyökumppanien kanssa. Ensimmäinen Evakkovaellus oli Virolahdella kesällä 2006. Se keräsi yli 500 vaeltajaa. Evakkolapset on talvi- ja jatkosodan aikana lapsina evakkotielle joutuneiden perustama yhdistys.

Vaellus alkaa kello 11 Aurlahden rantakentällä yhteishetkellä, jossa puhuu kirjailija Laila Hirvisaari. Sen jälkeen vaelletaan valtioneuvos Johannes Virolaisen patsaalle. Sen äärellä on kunnianosoitus evakkona Lohjalle tulleelle kansalliselle vaikuttajalle. Vaellus jatkuu Lohjan kirkon vierisen Museon alueen kautta.

Museon alueella on tauko-paikka, jossa on tilaisuus pieneen maksulliseen ruokailuun. Museolta jatketaan rantapolkua Hiidensalmen sillalle ja sieltä edelleen Paloniemen kautta Kanneljärven Opistolle.

Reitin varrella on luvassa erilaista evakkoajan henkeen liittyvää tapahtumaa ja tunnelmaa, jota vaellukseen tuovat myös hevoset. Vaeltajat voivat samoin pukeutua evakkoajan henkeen. Tärkeintä on varustautua kävelyyn sopivilla varusteilla. Oma vesipullo on hyvä varata mukaan, vaikka vettä on tarjolla reitin varrella. Kesken kävelyn uupuville on kuljetus-apua.

Evakkovaelluksen paikaksi valittiin Lohja, koska sen ympäristöön tuli paljon evakkoja Karjalasta. Myös vaelluksen loppupiste Kanneljärven Opisto siirtyi Lohjalle evakkona Kanneljärveltä.

Vaellus päättyy noin kello 14 mennessä maksulliseen ruokailuun Opiston pihalla.

Lisätietoja vaelluksesta www.evakkovaellus.fi tai Anne Kuorsalo 040 524 52 93.

Vaellus liittyy Evakkolasten päiviin, jotka alkavat Kanneljärven Opistolla vaelluksen jälkeen. Päiville on ilmoitettava ennakkoon, puh. (019) 357 811.

Kurkijokelaisten 61. Pitäjäjuhla Loimaalla 11.-12.8.

Kurkijoelta aikanaan evakkoon joutuneiden ja karjalaista sukujuurta omaavien ihmisten vuoden kohokohta, Kurkijokelaisten pitäjäjuhla on taas kolmen viikon päästä kohdalla. Juhlasta on vuosikymmenien kuluessa muodostunut tärkeä muistelu-, ja tapaamisjuhla. Kahden päivän aikana useamman polven karjalaisilla on arvokkaan ja viihteellisenkin ohjelman parissa mahdollisuus muistella niitä kultaisia aikoja, joita ennen evakkoon lähtemistä Kurkijoella, Hiitolassa ja muissa lähipitäjissä vietettiin.

Koska tänä vuonna juhlien ajankohta on aikaisemmasta poikkeuksellinen niin iltajuhla pidetään Hirvihovissa. Perinteisesti lauantai-iltana ohjelma painottuu juuri muisteluiden ympärille, muistojen iltamien merkeissä. Eri puolella Suomenmaata asuvien sukulaisten, ystävien ja tuttujen tapaaminen hieman rennomman ja vapaamuotoisemman ohjelman parissa on illan päättökohde. Juontajana toimii itsekkin karjalaista sukujuurta oleva Erkki Liikanen. Illan aikana saamme kuulla hänen esittämäänsä jo suosituksi tulleen Evakkoreki - kappaaleen, monen muun myötä.

Mukana illan ohjelmassa ovat myös Viipurin Lauluveikot, jotka komeasti kajahtavat Karjala - aiheisia laulusävelmiä. Kuten ohjelmallisiin iltamiin kuuluu,

niin ohjelmaosion jälkeen on vuorossa tanssia, Tarmo Peltomaan tanssiorkesterin tahdissa.

Koska päiväjuhla pidetään Loimaan Yhteiskoululla niin juhlamessu pidetään Loimaan kaupungin kirkossa. Lukuisat henkilöt ovat toivoneet mahdollisuutta nähdä Kurkijoen kirkon vanha alttaritaulu, joka on sijoitettu kirkon seurakuntasaliin. Taulu on aiheeltaan harvinainen ja muodoltaankin poikkeuksellinen. Evakkoon lähtiesä alttaritaulu pelastettiin leikkaamalla se irti raameistaan. Taulun restauroinnin tarpeellisuudesta on keskusteltu pitkään ja lähikuukausina sen kunnostus voidaan aloittaa. Nyt alttaritauluun voi siis tutustua kirkon seurakuntasalissa ennen messun alkamista klo 9.30 jälkeen.

Messu alkaa klo 10 ja liturgiappina toimii Marita Koivunen. Saarnan pitää Karjalaiset sukujuuret omaava Espoon seurakunnan kasvatustyön pastori Tuula Pohjalainen - Vinko.

Messun jälkeen lounas on Yhteiskoululla klo 11-13 ja kuten ennenkin niin Maritat ovat jälleen edulliseen hintaan lupautuneet valmistamaan juhlieraille herkullista suolaista ja makeaa purtavaa, kahvin ohella.

Pitäjäjuhla alkaa Yhteiskoululla elokuvaesityksellä klo 13. Se on Illumine Oy:n (ks. Kurkijokelainen n:o 8/2007) tuottama dokument-

Kurkijoen kirkon alttaritaulun maalasi 1884 Aleksanda Sältin Turussa. Sältinin töitä oli Hiitolassa ja muissakin Kannaksen kirkoissa. Loimaan kirkon seurakuntasalissa oleva alttaritaulu kuvaa Jeesusta ja syntistä naista, joka pesee Jeesuksen jalat ja kuivaa ne hiuksiinsa.

tifilmi nykypäivän Kurkijosta ja siellä asuvista ihmisistä henkilöhaastatteluihin. Sen tarkoituksena on esittää hieman erilainen näkökanta Kurkijoesta ja karjalaisuudesta.

Varsinainen päiväjuhla alkaa klo 14 arvokkaan ohjelman muodossa. Juhlapiirina on Sakari Karstila. Musiikista vastaa Raija Kautonen ja Kimallus-yhtye, joka on tuottanut ja jul-

kaissut mm. Lokki- ja Kurkijoki-valssit. Luvassa on myös Karjala-kuoron laulesityksiä sekä kansantanssiesityksiä Salon seudun karjalaisten kansantanssiryhmän Vilmat - esittämänä.

Kurkijoki-museo on avoinna kumpanakin päivänä klo 12-18. Museon teemana tänä vuonna on syksyllä 80 vuotta täyttävä Elisenvaaran koulu.

J.T.

Retkikunta Heinolasta Kurkijoen kirkon- mäellä

Karjalan koivikkojen tuuhettuessa vieraili Kurkijoen kirkonmäellä linja-autollinen miesväkeä Heinolasta matkalla Sortavalasta Äyräpään kautta Viipuriin. Matkakohteena oli myös uudistunut Valamo. Suurimmalle osalle retkeläisiä siellä käynti oli ensimmäi-

nen. Kokemukset karttuivat myös kaakkoistuulen nostattamista Laatokan vaahtopäistä, jotka pakottivat turistialuksen säätelemään vauhtiaan.

Retkeläisten joukko koostui heinolalaisista sotaveteraaneista ja heidän nuoremista tukijäsenistään. Juuriltaan karjalaisia retkeläisiä mukana oli mm. Pyhäjärveltä, Käkisalmesta ja Lahdenpohjasta. Matkan johtajana toimi Viipurin tuntija Rauno Renko (eturivissä vaaleahousuinen, neljäs oikealta).

Allekirjoittanut yritti kuin pintaraapaisuna avata menetetyt kotipitäjänsä tietoutta niillekin, jotka tuskin koskaan olivat kuulleet tai lukeneet Kurkijoesta, sen Lopotista, polttamalla tuhosta kirkosta ja häväistystä sankarihauta-alueesta. Kirkonkylän rappion ja pysähtyneiden jokainen saattoi omin silmin todeta. Olennaistakin kerrottavaa olisi ollut runsaasti, mutta retkeläisten oli riennettävä eteenpäin, sillä minulle läheinen ja tärkeä asia ei ollut muille kiinnostavaa.

Omat lapsuus- ja nuoruusmuistoni nousivat jälleen kerran pintaan. Kuten joskus aiemminkin, palasin matkalta pahoilla mielin, kadotettua syntymäseutua ja omistuksia siellä kaivaten sekä tapahtunutta vääryyttä tuomiten.

Erkki Puputti
Kuva: Esko Alho

Perhetapahtumia

Kanta-Loimaan kirkossa 27.5. vihittiin Ulla Ketonen ja Mauri Leinonen. Morsiustyttöinä oli Maurin tyttären tytär Heli Rantanen. Ullan äiti oli syntyjään Kurkijoelta.

Terveysvinkkejä

Allergiatutkimus vahvistaa:

Pujojen hävittäminen kannattaa

Pujo on ainoa merkittävä allergiakasvi, jonka esiintymiseen voidaan vaikuttaa erilaisin hoitotoimin. Siitepöly leviää heikosti, joten pujojen poistaminen asuntojen läheisyydestä vähentää siitepölymääriä. Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutti tutkii (2006-2007) pujon merkitystä taajamien allergiahaittana. Hankkeessa tutkitaan pujon yleisyyttä ja sen siitepöly-

määriä Imatralla sekä siitepölyn leviämistä ja vuorokausivaihteluja.

Tutkimuksen mukaan juurineen repiminen on selvästi niittämistä tehokkaampi tapa vähentää pujon versomäärää. Repimällä päästään eroon 60-70 % pujoista, kun taas niittämällä versomäärä ei juuri vähenne.

- Tosin niitto ennen kukintaa vähentää siitepöly-

määrää, koska pujot eivät yleensä ehdi kasvattaa uusia kukkaversoja syksyn aikana, toteaa tutkija Juha Jantunen Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutista.

Revi pujot ennen kukintaa

Nyt on juuri oikea aika poistaa pujot, sillä kukinta alkaa heinäkuun puolivälissä ja kestää syyskuulle saakka. Pienistä pujon kukista vapautuu paljon siitepölyä. Keskikokoisessa versossa kehittyä 500 miljoonaa ja suurimmissa jopa miljardi siitepölyhiukkasta. Vaatimattoman näköiset kukat sijaitsevat puolen sentin mittaisissa mykeröissä, joita suurimmissa versoissa on yli kymmenen tuhatta.

Siitepölyn leviämistä

Pujon kukkiessa mykeröiden kärjistä pistävät esiin keltaiset kehrä- ja laitakukat. Jokaisen mykerön sisällä on noin 15 eri kehitysvaiheessa olevaa kehräkukkaa.

tutkittiin tarkemmin pujokasvustojen tuntumassa tehdyillä mittauksilla. Allergisten onneksi pujon siitepöly leviää heikosti. Kasvuston reunalla pitoisuus laskee puoleen jo 10 metrin matkalla. Pujopaikalla havaittiin pahimmillaan 3000 hiukkasta ilmakehässä, kun kauempana pitoisuudet jäivät tavallisesti vain joihinkin kymmeneen.

- Pujoa allergisten kannattaa välttää pujokasvustoja erityisesti aamupäivisin. Siitepölyä vapautuu kukista aamulla. Suurimmat pi-

toisuudet mitattiin kello 9-10, toteaa Juha Jantunen.

Asutuksen tuntumassa viihtyvä pujo on Euroopan yleisin marunala ja suvun merkittävin allergiakasvi. Tutkimus vahvistaa pujon yleiseksi taajama-alueella. Imatralla sitä löytyi jokaiselta tutkimusruudulta keskimäärin 2,5 neliometriä hehtaaria kohden. Myös pujan sukulaista ketomaruunaa kasvoi joka toisella ruudulla. Vasta syyskuussa kukkiva ketomaruuna voi jatkaa pujoallergisen oireilua, sillä marunoiden siitepölyt

ovat samankaltaisia.

Joutsenossa sijaitseva Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutti on Allergia- ja Astmaliiton tutkimus- ja tietopalveluyksikkö. Instituutin tutkimuksen painopistealueisiin kuuluvat allergiat, allergian ja ympäristön väliset vuorovaikutukset sekä ihmistoinnin ympäristövaikutukset.

Allergia- ja Astmaliitto ry

Pujo alkaa helposti kasvamaan mm. asfaltin raosta

Kesälläkin:

Muista maito!

Maitovalmisteiden kulutus vuonna 2006:

- maitoa 138,2 litraa/hlö/v
? tästä kevytmaitoa on lähes 60 prosenttia ja rasvatonta maitoa noin kolman-

nes
- nestemäisiä maitovalmisteita 188,8 kg/hlö/v
- juustoa 18,0 kg/hlö/v

Maitovalmisteiden käytön suositus

- nestemäisiä maitovalmisteita suositellaan käytettäväksi noin puoli litraa päivässä

- rasvatonta maitoa tai piimää on hyvä nauttia päivittäin ruokajuomana
- rasvattomat ja vähärasvai-

set (rasvaa = 1 %) tuotteet ovat suositteluvimpia
- jogurteista ja viileistä vähän/vähemmän sokeria sisältävät tuotteet ovat suositteluvimpia

- juustoa 2-3 viipaletta vähärasvaisena (rasvaa = 20 %), suolapitoisuus korkeintaan 0,7 %

- arkiruoan valmistuksessa käytetään vähärasvaisia maitovalmisteita

- rasvaisia juustoja, kermoja, jäätelöä, kasvirasvajäätelöä, vanukkaita ja vaahdotettavia kasvirasvavalmisteita käytetään harvoin

Maitovalmisteet ravintoaineiden lähteenä

- Maitovalmisteet ovat tärkeitä proteiinin, kalsiumin, jodin ja eräiden muiden kivennäisaineiden sekä B-ryhmän vitamiinien lähteitä. D-vitamiinoidut maitovalmisteet (maidot, piimät ja osa jogurteista, mutta ei luomutuotteet) ovat tärkeitä D-vitamiinin saannin turvaamiseksi. D-vitamiinia tarvitaan muun muassa kalsiumin imeytymiseen.

Kalsiumin saantisuositus on aikuisille 800 mg päivässä.

Sen saa kolmesta lasillista maitoa tai piimää sekä muutamasta viipaleesta juustoa.

Maidon tai piimän voi vaihtaa myös jogurtiksi tai viiliksi. Niissä on yhtä paljon kalsiumia.

(Lapsille ja nuorille suositus on 600-900 mg päivässä.)

vässä.)

Lähde: Suomalaiset ravitsemussuositukset - ravinto ja liikunta tasapainoon. Valtion ravitsemusneuvottelukunta 2005.

Maitovalmisteet osana päivän aterioita, 700-800 mg kalsiumia saat seuraavasti:

AAMUPALA

1 dl maitoa murojen tai puuron kanssa tai kahvin/teen joukossa

1 viipale juustoa leivällä

LOUNAS

1 lasillinen maitoa tai piimää

PÄIVÄLLINEN TAI VÄLIPALA

1 lasillinen maitoa tai piimää tai pikarillinen jogurttia tai viiliä

ILTAPALA

1 viipale juustoa leivällä

www.maitojaterveys.fi

80 % suomalaisten kalsiumin saannista on peräisin maitovalmisteista.

Hedelmäsokerista huojojenusta helteeseen

Kevyt ja raikas vaniljajäätelö syntyy kätevästi kotona

Kesähelteillä voi viilentää itseään sekä perhettään valmistamalla herkullista kotijäätelöä. Kokki Janne Tirrin suosittelema vaniljajäätelö syntyy helposti kotikeittiössä ilman jäätelökoneita. Kun valmistat jäätelön itse, voit valita parhaat mahdolliset raaka-aineet.

Jannen jäätelö saa makeutensa verensokerin tasaisena pitävästä hedelmäsokerista (GI 19), joten se tarjoaa helteen keskellä pitkäkestoisia energiaa sokeripiikin sijaan. Hedelmäsokeri antaa jäätelölle myös pehmeän koostumuksen: toisin kuin tavallinen jääte-

lö se voidaan tarjoilla suoraan pakastimesta ilman sulattamista.

Hedelmäsokerin maku on tavallista sokerin makua raikkaampi, mikä tuo sopivaa vastapainoa helteisiin tunnelmiin.

- Raikkaan makunsa lisäksi hedelmäsokerilla on aivan erityinen ominaisuus eri makujen korostajana. Kun olet kokeillut ensin tätä herkullista kotijäätelöreseptiä sekä sen kanssa sopivaa kinuskikastiketta, voit helposti siirtyä kokeilemaan hedelmäsokeria vaikkapa marjaisissa, hedelmäisissä tai suklaaisissa jälkiruoissa, missä hedel-

mäsokerin maku on omimillaan, Janne vinkkaa.

Vaniljajäätelö

8-10 annosta

5,5 dl rasvatonta maitoa
150g Fruisana-hedelmäsokeria

3 dl kuohukermaa

3 dl maustamatonta jogurttia

1 vaniljatanko tai

3 tl vaniljasokeria

6 kpl munan keltuaisia

1. Leikkaa vaniljatanko pitkittäin halki ja kaavi siemenet kattilaan. (Jos käytät vaniljasokeria, mittaa se kattilaan.) Mittaa maito kat-

tilaan. Kiehauta, ota pois lämmöltä ja jätä maustumaan noin 15 minuutiksi.

2. Sekoita keltuaiset ja hedelmäsokeri kulhossa. Siivilöi sekaan maito koko ajan sekoittaen. Siirrä kulho vesihauteen päälle ja kypsennä koko ajan vatka-ten. Seos on kypsää, kun siihen muodostunut vaahto alkaa laskea ja seos alkaa saeta. Jos käytössäsi on lämpömittari, seos on kypsää, kun se saavuttaa 82 asteen lämpötilan. Seos ei saa päästä kiehumään missään vaiheessa.

3. Kaada seos siivilän läpi matalaan, laakeaan astiaan ja anna jäähtyä välillä

sekoittaen.

4. Kun seos on jäähtynyt alle huoneenlämpöiseksi, sekoita mukaan kerma ja jogurtti.

5. Kaada seos pakastamisen kestävään astiaan ja laita se pakkaseen. Sekoita seosta jäätyksen aikana noin 20 minuutin välein. Pakasta jäätelöä, kunnes se on kiinteää.

Jos käytössäsi on jäätelökone, toimi vaiheesta 4. eteenpäin koneen ohjeiden mukaan.

Kinuskikastike

50 g tummaa suklaata
25 g voita

0,5 dl maitoa
175g Fruisana-hedelmäsokeria
1,5 rkl vaaleaa siirappia
3 tl vaniljasokeria

1. Sulata suklaa ja voi vesihauteessa tai mikrossa sulatusteholla.

2. Lämmitä maito varovasti ja sekoita se suklaaseen.

3. Mittaa hedelmäsokeri, vaniljasokeri ja siirappi kattilaan, kaada päälle suklaaseos.

4. Kiehauta ja anna kiehua hiljalleen noin 15 min.

5. Siirrä pois lämmöltä ja anna jäähtyä hetken aikaa.

6. Tarjoile lämpimänä esim. vaniljajäätelön tai jäisten marjojen kera.

Danisco Sweeteners Oy
www.fruisana.fi

1. Matka: istumme maastoauton lavakopissa ja olo on jännittynyt, matka Löyhkölään on edessä.

JATKOA SIVULTA 1

moissa takoi ajatus: ”kotiin, kotiin”! Keskikylän alue oli suurta perunapelttoa. Auto lähti kiertämään sen vasenta reunaa ja pensaat raapivat kuomun seinää. Auto pysähtyi hetken kuluttua ja Ilmi tuli sanomaan ettei metsän läpi löydy minkäänlaista väylää. Pala nousi kurkkuun, masensi. Emmekö saakaan vietyä Maikkitätiä katsomaan synnyinkotimaisemia? Ei tati millään pystyisi kävelemään sinne.

Ilmi palasi ohjaamoon ja auto kiersi takaisin perunapellon alkuun. Ilmi neuvoteli kuskin kanssa ja matka jatkui toista kohtaa. Puiden oksat taas raapivat ja rapisivat nyt joka puolelta autoa. Noustiin ylämäkeä ylös ja mentiin alamäkeä alas. Pitelimme sormet valkoisina penkin reunasta kiinni, ettemme putoaisi. Lopulta maasto tasaantui ja oikealla seinässä olevasta aukosta, puiden takaa välähti jotain kirkasta. Hetken perästä välähti jo vasemmaltakin. Se oli Simolampi ja olimme aivan lähellä kotia. Sisäinen

jännitys aivan laukesi ja toive toteutui. Auto kaarsi vielä hetken metsän reunaa ja pysähtyi.

Laskeuduttiin alas ja silmäys ympärille oli sykähdyttävä. Joka puolella avautui monivärinen luonnonkukkien peittävä niitty. Mehiläiset pörisivät lennollaan ja minä pompin sinne, tänne. Kauniit perhoset leijailevat kuin tanssien ja meitä tervehtien. Katseeni kiersi pitkin tuttuja maisemia ja näköpiiriin tuli tuo meidän lehtevä kotilehmus. Se oli kuin majakka ohjaten meidät luokseen ja lähdimme kulkemaan sitä kohti.

Muistin että lehmuksen vieressä oli kivikellari. Sinne putoamista piti varoa, mutta sinne minun piti mennä turvaan, kun sota-aikana tuli ilmahälytys. Nyt kellarin paikalla oli monttu, missä kasvoi saniaisia, horsmia ja koiranputkia.

Etenimme talon kivijaloille ja nousimme uunitiimurskien päälle. Siitä tähyilimme entistä pihapiiriä. Alhaalla vasemmalla avautui tuo ihana, kaunis ja rauhallinen metsälampi. Edessä

sä töröttävä vesisäiliön hana muistutti talli- ja navettarakennuksesta. Oikealla ei näkynyt aittojen, liitereiden eikä maitohuoneen raunioita, koska horsmat täyttivät koko alueen korkeina ja kukkivina.

Siinä tähyillessämme ja tunnelmoidessamme kömpi puskasta vieras mies ”mollotaen” omaa kieltään ja työnsi eteemme neljä kookasta kalaa – taisivat olla säynäviä. Ostimme ne ja veimme asuntoemännälle, joka valmisti niistä illallisen meille. Näin toteutui haaveemme, että söisimme Löyhänlammen saalista.

Lopulta täytyi sanoa jäähyväiset lehmukselle ja kiipesimme taas penkille autoon. Paluumatka onnistui aivan helposti. Löytyi valmis tienpohja kankaan kautta Sortavalan tielle. Kiertelimme kirkonkylää melko paljon. Tädillä oli paljon muistikuvia kauפוista ja muista julkisista rakennuksista.

2. matka heinäkuussa 1993

Koska ensimmäinen

matka Löyhkölään jäi tavallaan kesken niin minun osaltani jäi kipinä kytemään uuden matkan tekemiseksi. Tällä kertaa se käsitteisi meidän kummankin synnyinpitäjät, siis Heimon Valkjärvi ja minun Kurkijoen Otsanlahti. Nyt oli tarkoitus tuoda omat tyttäret tutustumaan juuriimme. Tämä suunnitelma toteutui heinäkuussa 1993. Taksi, pikkubussi oli valmiina ja tavarat mahtuivat kaikki hyvin sisälle meidän matkustajien lisäksi. Iloinen porukka lähti kohti rajaa. Tyttärillä Tuula, Jaana ja Maarit, oli edessä monta uutta jännittävää asiaa. Matka sujui nopeasti ja tullissakaan aikaa ei mennyt liiemmästi.

Heimon synnyinkodin paikalla nautimme kahvit kaurakakkujen kera ja Heimo soitti huuliharppua. Heimo tutustutti meidät moniin omiin tuttuihin paikkoihinsa. Illaksi piti kuitenkin ehtiä Käkisalmeen yöksi.

Aamupalan jälkeen lähdimme ajamaan kohti Kurkijokea ja suoraan Löyhkölään. Nyt tie oli selvempi, mutta perille ei uskallettu autolla mennä. Päälle puettiin sadevarusteet ja jalkaan kumisaappaat sillä oli alkanut satamaan ja maasto oli aika märkää. Sade ei kuitenkaan tuntunut häiritsevän porukkaa. Saavuimme taas kukkakentille ja suuntasimme kohti lehmusmajakkaa. Lehmuksen rungon paksuutta mitattiin kolmen ihmisen voimalla, käsivarsilla sitä halaten.

Talon kivijaloilta katseltiin ympäriinsä ja tytöille selvisi missä oli mikin rakennus. Tuntui mahtavalta saada uusi polvi tuntemaan esi-isien maa jalkojen alla, hengittää samaa ilmaa ja haistella niitä tuoksuja – nähdä, kuulla ja aistia historian siipien havinaa...

Marssimme rantaan, kerroin missä oli ollut hirsinen savusauna ja missä laiturit. Siitä olin ennen talvisotaa mullahtanut veteen, pää edellä suoraan mutaan ja viisi vuotta vanhempi Kerttu-sisko oli kiskonut kuuville.

Matkattiin piha-alueelle ja sieltä poimittiin kukkia prässättäväksi. Heimo soitti Sannin ja Reinon hääväsia ja minä tanssitin Sannia sammalikossa. Lähdimme paluumatkalle auton luo ja kun saavuimme perille totesimme, että olimme kaikki aivan märkiä ja nälkäisiä, mutta onnellisia kokemastamme. Vaihdoin vaatteen ja suuntasimme kohti Valkeapään Sannin miehen entistä kotia. Koska taas saattoi kovasti, oli tarkoitus kysyä asukkailta, voisimmeko päästä sisälle syömään eväitä. Tuula kielitaitoisena lähti asialle ja sai luvan järjestymään. Emäntä tyhjensi keittiön pöydän ja meille maistui loput eväät.

Kirkon mäki oli todella autio ilman kirkkorakennusta. Veimme kukkia patsaalle ja lähdimme ajamaan kohti Viipuria. Tutustuimme

2. Matka: Sanni Valkeapää miehensä Reinon synnyintalon portailla.

me pikaisesti kaupunkiin ja kävimme syömässä Pyöreässä Tornissa.

Paluumatkalla oli meillä kaikilla monenlaista sulateltavaa. Tyttärillämme oli kahden suvun tapahtumapaikoista paljon mietittävää ja muisteltavaa. He kokivat matkan kokonaisuudessaan jännittäväksi ja uusia ajatuksia herättäväksi. Nyt heidän oli paljon helpompi mieltää ja ymmärtää meitä vanhempia ja meidän muisteloita.

3. matka kymmenen vuotta myöhemmin v. 1997

Kurkijoki-säätiö teki juhannusmatkan Kurkijoelle ja Valamoon. Nyt olimme kaikki Heinosen työt matkalla mukana. Heimo lähti myös kiinnostuneena mukaan kun tällä kertaa pääsimme käymään Valamosa.

Kouvolan asemalta nousimme retkibussiin ja matka alkoi. Tällä kerralla pääsimme yöpymään Kurkihotellissa. Paikallinen taksi oli tilattu aamuksi viemään meidät Löyhkölään. Tällä kertaa sää suosi meitä. Koska ajankohta oli aikaisempi, oli kasvillisuus matalaa, joten voimme paremmin tutustua ympäristöön. Kierreltiin laajalti Riikosen maisemissa ja tultiin omalle piha-alueelle. Nähtiin kaikki kivijalat selvästi ja löytyi tuo pelätty kaivokin, jossa kuitenkin oli ihan turvallinen kansi.

Jo kaukaa totesimme kauhean asian: Lehmusmajakkaa ei näkynyt missään. Toden totta, ryssät olivat kaataneet meidän lehmuksen! Siinä talon kivijalalla se rotkotti, kukaan ei tarvinnut sitä mihinkään. Miksi se oli tuhottu? Se koski niin, että tein sen aikaisemmin julkaistun muistorunon lehmukselle.

Hautausmaalla etsimme isomummuamme Helena Heinosen ja Aleksandra-mummon kaatuneen hautakiven. Juhana-ukon nimeä ei oltu ehditty vielä kaivertaa, kun sota-aika tuli. Laskimme vain kukat kivelle ja olimme harmissamme, kun emme saaneet kiveä nostetuksi pystyyn. Seuraava etappi oli Tirrin Pekko-ukon ja Helena-mummon vanhuusmökkin paikka. Sanni muisteli kouluaikanaan ollessaan yötä mummon luona.

Seuraavana kohteena oli Tirrin vanha talo, jossa aloitin alakoulun. Opettajana oli silloin Ester Kyytinen ja hän piti meille supistettua alakoulua. Toisen luokan ehdin siellä aloittaa, kun taas jouduttiin evakkoon. Talon toisessa päädyssä asui Pekko-ukon sisar Lajusen tati. Hänen luonaan olin usein kylässä.

Retkiaamu Valamoon koitti aurinkoisena ja kauniina. Laatokka antoi parastaan, koko matkan se pysyi tyynenä ja rauhallisena.

Tämän matkan myötä mieleen jäi rauhallinen olo. Saimme nähdä enemmän ja täydentää niitä tuntemuksia, miltä osin aikaisemmat matkat olivat jääneet vajajiksi. Tosin näkymä kirkkokalliolle oli tyhjä ja kolkko ilman kirkkoa. Samoin Löyhkölä ilman kotilehmusta oli alaston ja autio.

Pienen pieni haave jäi kuitenkin tulevaisuuteen – jospa lastenlapset joskus saisivat nähdä synnyinmaamme? Meillä on kuitenkin nyt monenlaista kuva- ja videomateriaalia, joten voimme tehdä heidän kanssaan sohvamatkan ja kertoilla samalla, millainen oli meidän lapsuutemme Valkjärvi ja Kurkijoki.

Maire Pohjalainen (os. Heinonen)

3. Matka: Tällä matkalla löydetyn kaivon kannella levähtämässä. Vasemmalta, siskokset Kerttu, Maire ja Sanni

Jalkaa hoidettiin

Tämä lääkäri asui erillään muista vangeista, hän hoiti sairastuneita vankeja. Ajoimme leirille ja löysimme hänet. Jalka oli turvonnut ja tossun varsi sekä housujen lahkeet halkaistiin. Osasi laittaa ihan hyvän lastoituksen. Arvaa satuike? Hän kysyi tulkilta että saako antaa kipulääkettä. Sai luvan ja antoi morfiinia kahdeksan viivaa.

Eino oli ehtinyt rakentaa pienen mökin Elisenvaaraan ja ajoimme sinne. Vanhaleirin johtajalta saimme komennuksen Sortavalan sotasairaalaan. Elisenvaara kuului silloin sotatoimialueeseen, jossa oli ensiapu-asema ja lotat vastasivat sairaanhoidosta. Oli jo pimeää, kun lähdettiin junalle Einon luota ja muistelen leijailleeni valkoisten pilvien päällä. Juna oli ollut Äänislinnan pikajuna, joka vei lomalaisia rintamalle. Sortavalassa päästiin ambulanssilla sairaalaan. Olin silloin jo tolkuissani ja jalkaa koski mahdollisesti.

Oli oikein lääkitämäjuri, jonka puhutteluun jouduin. Kyseli Einolta, kuka on lastoitannut jalan ja olenko saanut kipulääkettä. Eino selosti tilanteen. Majuri oli ihmetellyt annoksen suuruutta, aikamiehen annos nuorelle pojalle. Seuraavana päivänä aamulla, muistaakseni minulle annettiin eetteriä nukutteenksi. Heräsin sängyssä jalka kipsissä. Samassa huoneessa oli sotilaita ja kaksi ikäistäni poikaa Impilandelta. Pojat olivat jotain räjäyttäneet, olivatko menneet polkuminaan, en muista.

Kipsini oli laitettu koko jalan mitalle, polven yläpuolelle ja olin koko viikon sairaalassa. Yksi sotilas kuoli, kun toisten haavat puolestaan olivat paraneeman päin. Jotkut saivat kulkeakin kainalosauvoilla. Yhdellä sotilaalla sermin takana oli kova keltatauti. Taisi kuolla. Olin ollut sairaalassa viikon verran, kun hoitaja toi kainalosavat. Ei muuta kun ylös ja lenkille. Siinä opetellessa käytävällä näin tämän elämän raadollisuutta, joka muodostui toipilassotilaista, lotista, apuhoitajista ja pikkulotista.

Olivat soittaneet Elisenvaaraan lotan hakemaan minut. Pääsin kulkemaan kainalosauvoilla ja minut määrättiin tulemaan kuu-kauden kuluttua otattamaan kipsi pois. Olin kotona jalka suorana. Äidillä oli keuruu meneillään ja opetelin kehräämään. Ensin rohdinlankaa sitten aivinaa, josta tehtiin loimilankoja. Piti olla laatutavaraa. Kipsi alkoi olla hankala. Kutina oli kova ja luulin olevani täissä ja ruvessa. Lähdettiin takaisin sairaalaan. Eemeli vei Elisenvaaraan, josta lota mukaan ja Sortavalaan.

Siellä laitettiin uusi kipsi, nyt polven alapuolelle. Sai alkaa harjoitella kävelyä taas kuukauden jälkeen. Polvi oli jumissa eikä taipunut paljoakaan.

Oli jo kevät 1943 ja jalka taas kunnossa. Kävimme Eemelin kanssa tekemässä Veijalais- Jussille saunan toukotöiden jälkeen. Myös Vepsän Nikolai teetti ladon pellolle. Eemeli oli myös tekemässä muistaakseni Merran Aatamille saunan. Syksyllä viljojen niiton aikana hän oli kotona. Tässä välissä Eemeli sai kutsun poliisilta ilmoittautua Viipurin sotilasesikuntaan, kai selvittelemään vanhoja syntejä.

Eräänä sunnuntaina olimme Haverin Sulon ja Nykäsen Tarmon kanssa metsällä. Minulla oli sotilaskivääri ja taskut täynnä leirialueelta tuotuja patruunoita. Menimme entisen Kohon sepän metsään. Tämä oli myynyt talonsa jo ennen sotaa eikä paikalla ollut enää muuta kuin punainen lato. Tässä talossa oli aikanaan syntynyt kenraali Lauri Koho. Ladossa oli suuri kasa savea. Ihmettelimme onkohan ryssä meinannut käydä tiilen tekoon. mitään jälkiä ei näkynyt mistä savet oli tuotu. Menimme metsään ja Tarmo näin oravan puussa. Ammuimme sitä jokainen. Orava meni latvaan. Puu oli aika korkea, näimme oravan, muttemme saaneet sitä alas.

Törmäsimme ase- ja muonavarastoon

Siinä pyöriessäni osui jalkani lahonneen kannon juuressa olleeseen reikään. Olin haaroja myöten toinen jalka reiässä. Aloimme tutkia reikää. Nostimme kantoa, sen alta löytyi vieri viereen asetettuja puita. Siitä alkoi kova touhu. Saimme paljastettua 2x3 m suuruisen rakenteen, jonka yhdessä kulmassa oli luukku. Avasimme luukun ja eteemme paljastui sisältö: monntu oli täynnä tavaraa. Purimme sen kattoa ja saimme näkyviin kaikki tavarat. Siinä oli aseita ja ammuksia sekä munakranaatteja: 2 pikakivääriä, 5 kivääriä, 3 laatikkoa munakranaatteja, joihin oli syytetyt sekä 7 laatikkoa polttopuljoja, samoin vodkaa.

Haverisen Sulo särki pullonkaulan kiveen ja maistoi, sanoi olevan aitoa tavaraa. Oli myös iso laatikko tupakkaa, laatikko leipää, keksin tapaisia pikkuleipiä, ym., ym. Tarmo sanoi, että pitää ilmoittaa poliisille. Oli varmaan ilmoittanutkin, koska seuraavana päivänä isinpojat tulivat hakemaan kaikki. Minä menin kotiin ja kerroin mitä olimme löytäneet. Kyhäsimme äidin kanssa parit ja menimme kuopalle. Lastasimme votkat, tupakat ja

polttopullot, kannoimme ne kotiin ja peittelimme. Leivistä ei ollut mihinkään. Kuopassa oli vettä pohjalla ja ne olivat homehtuneet. Säilykepurkit sen sijaan olivat kunnossa ja ne me myös evakuoimme. Säilykkeet olivat amerikkalaisia. Onneksi ehdimme ensin, koska jo seuraavana päivänä tulivat hakemaan aseita, sana oli kulkenut. Eemeli taisi olla matkoilla, Viipurissa tai Turussa, en oikein muista, kotona ei ollut. Syksymmällä tuli Eemelinkin. Oli hyvin kalpea poika.

Olimme äidin ja Liisan kanssa saaneet kaurat ja ohrat seipäälle. Nykänen pui Jokisuolta vehnää. Salopuolen yhteiset puimakoneet, puimuri ja moottori, matkalla Nykäseen menivät meidän kautta. Niin puinti meilläkin aloitettiin. Tyhjensimme polttopuljoja Wikströmin tankkiin, saatiin viljat puitua ja vielä jäi kirassia lampuunkin. Meillä kävi sinä syksynä tavallista enemmän naapureita. Kylällä ei ollut kuin yksi savusauna ja osaksi kastuneet tupakat oli kuivattu, myös votkaryppy teki poikaa.

”Näin meni kesä kunnes taas alkoi tapahtua”

Olin lokakuussa jo täytännyt 14 vuotta. Olin jo aikaisemmin nähnyt äidin mahan kasvun enkä osannut suhtautua ajatukseen, että saisin sisaren tai veljen. Aikaa myöten totuin kuitenkin ajatukseen. Oli joulukuun 13. ja Eemeli oli tullut kotiin. Liisasta en muista missä oli. Eemeli lähti hakemaan kättilöä Elisenvaaraan. Äiti neuvoi lämmittämään vettä ja muutenkin vähän siivoamaan. Kesti jonkin aikaa ja lapsi taisi olla jo syntynyt ennen kuin kättilö tuli. Meillä oli kaksi huonetta, josta väliovi puutui. Kaikki taisi mennä kuitenkin hyvin. Äiti ja lapsi olivat terveitä. Siihen aikaan ei ollut neuvoloita, lapsilisiä eikä virkavapaita, vaan synnytyksestä seuraavana päivänä piti oli taas jaloillaan ja tyttö kehdoissa. Nimeksi tyttö sai Tuula Helena. Muistaakseni pappi kävi kotona kastamassa. Hänet noudettiin Elisenvaaraan, jossa oli seurakuntatoimintaa. Liisa oli silloin Itäkarjalan kansanopistossa

Tapani Merta:

Tapanin Muisteloit

osa 6

Punkaharjulla.

Kevät tuli taas aikanaan. Oltiin syksyllä kylvetty yksi sarka ruista. Se kasvoi hyvin. Myös kevätiljat saatiin maahan. Häärin kylvötoissa. Siemen äestettiin hankmoamalla sisään. Siihen aikaan ei kuivattu viljoja muuten kuin seipäällä. Hyvin säilyivät ja itivät. Varmaankin suurin osa ihmisistä oli palannut takaisin.

Koko saksalaisten armeija oli jäänyt mottiin Staligradissa.

Sitten taas alkoi kuulua kummia. Vielä toukokuun lopulla kävimme Eemelin kanssa rakentamassa Immosen lesken ulkorakennusta Alholla. Taas alkoi sota, ryssä oli päättännyt valloittaa Suomen. Lähti kailkilla rintamalla hyökkäämään ja pommitti taas Elisenvaaraa. Karjalan rintamalta siirrettiin joukkoja kannakselle ja evakkojuna alkoi tulla kannakselta päin. Oli toivottu lasten ja äitien lähtevän evakkoon.

”Helluntaina v. –44 olivat Haapavaaran nuoret ja vähän vanhemmatkin järjestäneet niin sanotut salatanssit.”

Kävin viemässä äidin ja Tuulan Sorjon asemalle, joka oli 7 km Elisenvaaraan Savonlinnaan päin. Oltiin tulossa Eemelin kanssa töistä, tie kulki radan varressa, juttelimme Kirveen Väinön kanssa. Tämä oli tekemässä aittaa radanvarressa. Siellä oli myös Väinön renki. Väinö oli Eemelin pikkuserkku ja oli oleinaan hyvin tietoinen milloin pitää suojautua.

Elisenvaaraan kuului hälytys. Sotilasyuna Elisenvaaraan pysähtyi asemalle ja sotilaat suojautuivat metsään. Huusimme Väinölle että alkaisi siitä laputtaa, iso mies kun oli. Koneet alkoivat näkyä radan suunnassa ja olivat menossa kannakselle. Olivat kai pomminsa pudottaneet, kun lensivät yli. Suojana olleet hävittäjät alkoivat kuitenkin tulittaa. Radan suunnasta tullut hävittäjä ampuu. Sarja tuli Väinön kohdalle viimeisen vaunun pätyyn, joka hajosi päreiksi. Väinö ja renki saivat jalat alle. Oltiin metsässä ison kuusen alla.

Mukaan taisteluun tuli kolme omaa hävittäjä Immolasta. Sotilaat palailivat vaunuihin ja huutelivat olevan pahempaa kuin rintamalla. Sen jälkeen tulikin Elisenvaaraan suuri pommitus, jossa toistasataa siiviiliä, sotilaita ja asemamiehiä kuoli. Asemalla oli evakkojuna Räisälästä ja ammusjuna menossa Kannakselle.

Suomalaiset joutuivat perääntymään ryssän rumputulen ja panssareiden takia. Viipuri menetettiin ja linjat siirtyivät Ihantalan – Taipaleen kohdalle. Sitten tuli toppi. Laatokan koillispuolella saatiin suuri torjuntavoitto. Voitettiin kokonainen ryssän divisioona.

Sinnehän piti meidän poikienkin mennä. Ilta oli lämmin, mutta yöksi viileni, meni kai pakkasen puolelle. Tanssit kiinnostivat ja tunnelma oli korkealla, kun Lukan Tyyne ja Rantalalan Kaino vetelivät kahdella haitarilla, niin me poikien kanssa istuskeltiin, koska meistä ei vielä ollut tanssijaksi. Minulle tuli vilu. Lähdin kotiin, mutta vilusti niin pahasti että alkoi olla jo pientä kuumetta. Muutaman päivän päästä kuume nousi, oli heikko olo ja kun kumarruin alas päin niin rinnasta kuului outoa lirinää. Läksin Elisenvaaraan ensiapu-asemalle. Siellä mitattiin kuume; se oli 39 astetta ja sain määräyksen lähteä Savonlinnan sairaalaan. Oli keuhkoppussin tulehdus. Joku aikuisen lotta määrättiin saattamaan.

Noustiin lotan kanssa junaan. Minä istuin häntä vastapäätä, aika komean näköisen soltun viereen. Olikohan esittelyvaiheessa soltun käsi nohnutun lotan käteen? Särkisalmella tuli lotalle vessahätä, kun lähti sen soltun perään. Mitä lie nee eteisessä sovittu, mutta Punkaharjulla luulin että soltu jäi pois junasta ja lotta lähti saattamaan rapulle. Odotin lotan palaavan mutta ei palannut. Juna tuli Savonlinnaan, mutta saattajaa ei näkynyt. Kyselin asemalla sairaalaa. Olin vajaan kilometrin päässä ja pääsin perille, mutta olin tokkurassa. Kävin oitis aulan penkille makaamaan ja vähän ajan kuluttua siivooja tuli ajamaan pois melko kovakouraisesti. Sanoin etten lähde ja että minut on määrätty tänne. Luuli kai minun olevan humalassa. Siihen tuli joku mies kyselemään mistä olin tullut ja mikä vaivasi ja selitin lotan osuuden, jolla oli määräyspaperit. Minut otettiin sisälle ja pääsin petille ja kaiken jälkeen oli autuaallinen olo.

Olin nukkunut koko yön ja jouduin lääkäriin syyniin. Kuume oli kai laskeutunut, kun oli parempi olo. Taas jouduin selittämään mistä olin tullut. Lottakin

oli tuonut paperini. Jouduin olemaan ainakin kaksi viikkoa sairaalassa ja juomaan äitelää salisyyliinestettä. Siihen aikaan ei antibioottia ollut. Lirinät loppuivat. Paluumatkalla nousin junaan Elisenvaaraan, joka oli täynnä sotilaita ja lottia. Seisoin eteisessä koko tulo- matkan. Luulin tulevani uudestaan sairaaksi. Oli edelleen heikko olo.

Välillä katsottiin Liisan kanssa kun ryssän koneet lensi yli aika matalalla. Yhdestä koneesta hyppäsi viisi ryssää. Aamulla, kun herättiin kuului heikkoa, outoa rapinaa. Ikkunat olivat huuruiset. Yksi ruutu kun oli, tumma pään varjo vain näkyi. Ei tullut muuta mieleen, kuin että desantti on ovelta. Oltiin Liisan kanssa kahden kotona. Äiti ja Tuula olivat jo Kauhajoella. Otin kivääriin, panokset olivat jo valmiina ja yksi piipussa. Pantiin ovi hakaan, mutta ovea jyskytettiin. Kuului huuto: ”Onko ketään kotona?” Huudettiin vastaan: ”kuka siellä”. Vastaus kuului että Veijalaisen Jussi. Hän oli tullut katsomaan, oliko täällä ketään kotona. Kun koko kylä oli tyhjentynyt. Jussi oli päässyt evakuointilomalle. Liisa avasi ovet ja minulla oli kivääri kädessä kohti Jussia ja Jussi säikähti. - Olin varmaan ampunut, jos et olisi sanonut tuttua nimeä. Kerroimme, mitä illalla oli tapahtunut.

Liisa joutui kylän karjan ja oman lehmän kanssa lähtemään kohti Parikkalaa. Hän otti myös lampaan palvia mukaansa. Olikohan saanut toisten hoitajien kanssa Putikossa lehmät junaan? Me lastattiin Eemelin kanssa tavarat kärryyn, jotka minä ajoin Alhon asemalle. Kaikki tulivat aikanaan Seinäjoelle ja Ilmajolle, jonne suurin osa Kurkijokelaisista tavaroista tuotiin.

Ryssän ilmatoiminta oli aivan lakannut, kun saimme rauhasa lastata tavaroita. Taisi olla jo rauhanneuvottelut käynnissä. Lampaan palvit otettiin evääksi. Liisalle toinen takajalka, minulle toinen potka.

Hevonen oli päässyt yöllä irti ja kuljeskellut ruis- ja kaurapelloissa. Se oli ihan ähky. Kun lähdettiin, Liisa vei muistaakseni lehmän kylän karjan joukkoon. Tuulin Alhon asemalle, jossa lastaus oli käynnissä. Eemeli oli siellä hommissa. Saatiin taas käyttööme vaunun pää. Minä ja hevonen mukaan. Eemelille ja Väinölle tuli vielä kinaa, kun Väinö olisi halunnut minut karjaa ajamaan. Väinö oli kylän päällikkö. Eemeli sanoi että minä lähdän hevosen mukaan – ja niin taas lähdettiin.

Yleisöltä

Kysymys
Kurkijoki-säätiön
hallituksen
puheenjohtajalle:

Mitkä ovat ne painavat syyt, minkä takia pitäjäjuhlilla siirrettiin pois 60v. vanhasta perinteisestä ajankohdasta?

Monen muun mukana ihmetellen:

Arvi Heinonen

Vastaus Arvi Heinosen
esittämään kysymyksen
koskien Kurkijoki-
juhlien ajankohtaa:

Kurkijoki - Säätiön tarkoituksena on vaalia enti-

sen Kurkijoen kunnan asukkaiden ja heidän perillistensä keskuudessa karjalaisista yhteishenkeä. Säätiö on pyrkinyt toteuttamaan tuota tarkoitustaan monin tavoin, joista yksi on vuotuisten pitäjäjuhljen järjestäminen. Pitäjäjuhljen ajankohta on alun perin sovittu heinäkuun ja elokuun väliseen aikaan, jolloin ihmisillä on ollut aikaa osallistua iloiseen juhlintaan. Juhljen käytännön järjestelyt ja juhlien ohjelmat on hoidettu pääosin paikallisen talkoovoimin.

Paikallisen talkooväen vähentyessä ja ikääntyessä on juhlien käytännön järjestäminen vaikeutunut. Esiintyjät tulevat monesti kaukaa

ja varsinkin nuorempi yleisö saapuu Loimaalle muilta paikkakunnilta. Viime vuosina on huomattu olevan yhä vaikeampaa saada esiintyjä sitoutumaan ja yleisöä saapumaan Loimaalle keskellä aktiivisinta kesäloma-aikaa.

Säätiön tehtävänä on huolehtia Säätiölle määrättyyn tarkoitukseen toteutumisesta myös tulevaisuuden muuttuvassa maailmassa. Jotta Kurkijoki-juhlat voivat säilyä elinvoimaisena ja jatkossakin puoltavat paikkaansa kaikkien muiden kesälomarientojen joukossa, pitäjäjuhljen ajankohtaa päätettiin siirtää eteenpäin kahdella viikolla. Näin turvataan korkeatasoi-

set esiintyjät, riittävä talokooväki ja ennen kaikkea saadaan uudet sukupolvet mukaan juhlimaan ja myös muilla tavoin osallistumaan karjalaisen yhteishengen ylläpitämiseen ja vaalimiseen ja kurkijokelaisen perinteen siirtämiseen eteenpäin.

Toivotan teidät kaikki tervetulleiksi Kurkijoki-juhliin Loimaalle 11.–12.8.2007.

Kurkijoki-Säätiön
hallituksen puolesta

Anna-Maija
Nurminen-Lempinen
Hallituksen puheenjohtaja

Karjalan historiaa venäjäksi: Aika ennen meitä –historiateos ilmestyi

Luovutetun Karjalan alueen pitäjistä ensimmäisenä on Kuolemajärvestä ilmestynyt nykyasukkaille suunnattu venäjänkielinen kirja. Aika ennen meitä –Bremena do nas kertoo alueen suomalaisesta historiasta ja elämänmenosta. Aloitteen hankkeelle ovat tehneet alueen nykyiset asukkaat ja paikallishallinnon edustajat. Kirja julkistettiin Viipurissa suomalais-venäläisessä Agricola juhlassa.

Kirjasta on luvattu käyttää oppimateriaalina alueen kouluissa. Se on tulossa myös kirjastojen kokoelmiin ja sitä jaetaan kiinnostuneille paikallisille asukkaille. Myös kotiseuduillaan vierailevat kuolemajärveläiset ja heidän perillensä voivat viedä sitä tuliaisina kotipaikoillaan asuville nykyasukkaille.

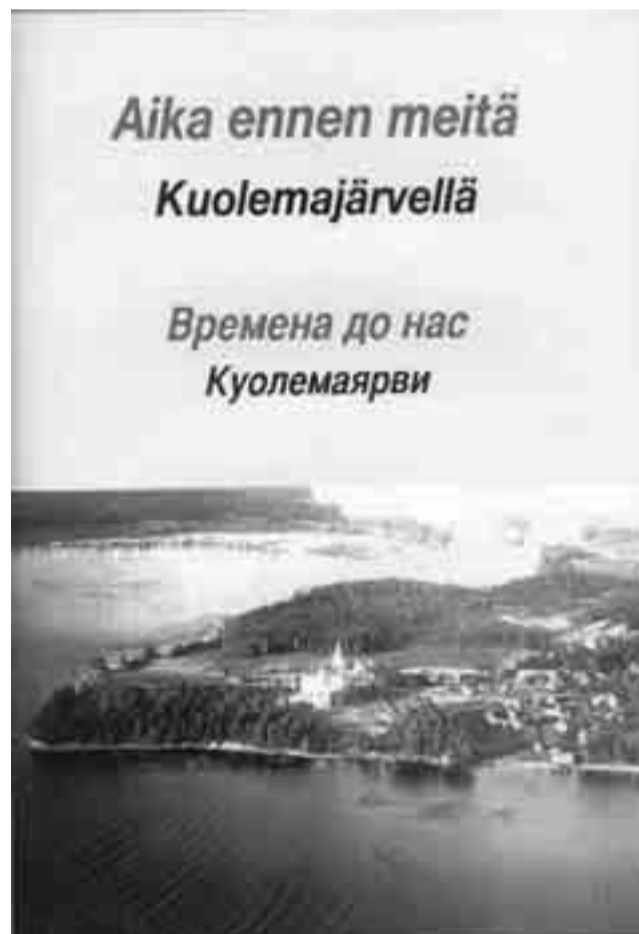
Kirjan on kustantanut Kuolemajärvi-säätiö. Sitä on taloudellisesti tukenut Agricolan juhluvuoden hanke. Kirjan on kirjoittanut koulunjohtaja Seppo Pirhonen ja sen on kääntä-

nyt venäjäksi Ljudmila Volosatova. Kirjasta on myös suomenkielinen painos.

Kirjassa todetaan, että vallanpitäjien vaihtuessa novgorodilaisista, venäläisistä ja ruotsalaisista suomalaisiin, on alueen väestönä ollut viime sotiin saakka suomalaiset karjalaiset. Sodan jälkeen alueen nimistö Karjalan kannaksella vaihtui venäläisiin nimiin. Kartoissa on esitelty sekä nykyväestön että alkuperäisen väestön käyttämät nimet.

Esihistoriasta alkaen kerrotaan alueen vaiheista talvi- ja jatkosotaan saakka. Kartta-aineistolla on kuvattu rajan muutoksia vuosien aikana. Lisäksi kerrotaan elinkeinoista ja siitä, miten karjalaiset elivät arkea ja juhlaa. Alueella olevat muistomerkit on myös kuvattu.

Koska Mikael Agricola kuoli rauhanneuvottelujen paluumatkalla Kuolemajärven Muurilan kylän Kyröniemessä 9.4.1557, on teoksessa lyhyt Agricolan elämäkerta.

Apuvälineitten avulla

Kyllä nykyään on vanhalla saatavana apuvälinettä monen laista, vaan kun ei aina muista, mihin kohtaan niitä milloinkin laittaa.

Siksi tuntuu välillä, että hyvänä apuna olis järkihminen tässä, joka juhliin lähtiessä olis näitä apuvälineitä järjestämässä, niin että kaikki osat tulis mukkaa, eikä puuttus etes sukkaa. Sillon toimis kaikki aistit niinku pittää, eikä kukkaa huomais, että ukossa on mittää vikkää.

Silmalasiltaan ne pittää olla päässä ja kokkakeppi kait käässä, että osaa oikiaan paikkaan mennä, eikä kesken matkaa pylllylleen lennä.

Korvakoje on hirmusen tärkeä, ihan kun se antas lissää järkee, kuuluo, missä mennä, eikä kysele niin tyhmän näkösenä ennää.

Hampaat kait täytyy laittaa suuhun, eihän ne sovi mihinkään koloon muuhun. Sitten vaa suu leveään hymyyn ja hiipimään juhlan jymyyn.

Vessanpytyn koroekin pitäs ottaa mukaa, mutta eihän sitä kehtaa kantaa kukkaa.

Jos joutuu kesken juhlan vessaan asioimaa, niin löytyyhän sieltä sitten nostovoimaa.

Mutta kyllä minä olen aika taukki, piti olla jo kunnossa kaikki. Sepalus on kumminkin auki vielä, onhan se vähän noloa juhlassa siellä.

Selvää järkeä nyt tarvittas lissää, mutta sitä ei kait saa mistää.

Täytyy kumminkin vielä lääkäriille puhua, jos se olis kuullu hoidosta vaikka jotain huhua.

Kokonaisuudessaan meni juhlat kuitenkin hyvin, kun ottaa huomioon, että sukatin jalkaan koneella nyvin. Selkisin sieltä melkein selvin päin, vaikka juovuttavia juomiakin näin.

Yöksi kun panin nukkumaa, niin laitoin vielä henkityskoneen puhkumaa, se keuhkoon kovasti happia pakkaa, kyllä siinä henkenahistus lakkaa.

Apuvälineistä oli apu suuri, niitten kanssa sitä pärjää juuri. Muistahan Sinäkin mielees painaa, että tarpeen tullen terveyskeskus näitä koneita lainaa.

Aarne Elolampi

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteenmuutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti. Postista saa "Osoite muuttuu" -kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. (02) 762 2551 tai 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Kurkijokelainen

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus
Toimitus: V.a. päätoimittaja Jaako Taitonen
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri ..... 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. .... 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi ..... 35 euroa
6 kk ..... 20 euroa
3 kk ..... 12 euroa
Pohjoismaat ..... 39 euroa
Muualle ..... 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Eskon puumerkki

Nyt grillataan paprikoita

Iloisen väriset paprikat ovat löytäneet tiensä suomalaisten sydämiin. Niin vihannespaprikoiden kuin maustepaprikoidenkin käyttö lisääntyy hitaasti mutta varmasti. Kesällä paprikoita kannattaa paahdattaa grillissä lihan, makkarin ja kalan kavereiksi.

Paprika on tietysti hyvää ihan sellaisenaan, raakana. Mutta vaihtelu virkistää, ja paahdettu paprika on aivan eri juttu kuin tuore. Grillipaahdon jälkeen paprikan voi jopa kuoria, jolloin paprikan makeus korostuu ja

siitä tulee erittäin vatsaystävällistä.

Näin grillaat paprikat

Kun grilli hehkuu riittävän kuumana, nosta erivärisiä paprikoita kokonaisina ritilälle ja paahda niitä joka puolelta yhteensä 4 - 6 minuutin ajan grillauspihdeillä käännellen. Pintaan kuuluu tulla kauttaaltaan tummia täpliä.

Nosta kuumat paprikat hautumaan kulhoon tai vuokaan tiiviisti tuorekellulla peitettynä niin, että höyry pehmittää paprikoi-

den kuoria. Vajaan puolen tunnin kuluttua paprikat on helppo kuoria vetämällä kuorta liuskoina tai raaputamalla juuresveitsen avulla. Leikkaa samalla kannat pois ja avaa paprikat, jolloin voit poistaa siemenet ja valkoiset sisäseinämät.

Asettele grillatut ja kuoritut, punaiset, keltaiset ja vihreät paprikat vuorotellen puolikkaina tai neljään osaan leikattuina tarjoiluastiaan. Sekoita päälle kastike öljystä, balsamietikasta ja sitruunamehusta. Käytä mausteeksi suolaa, pippu-

ria, valkosipulia ja runsaasti persiljaa tai basilikaa. Huom. Paahdetut paprikat on myös helppo soseuttaa ja maustaa kastikkeeksi.

Aivan samaan tapaan voit grillata myös maustepaprikoita, esimerkiksi tuoreita chilipaprikoita. Valitse melko kookkaita yksilöitä ja pistele ne toisiinsa kiinni puutikkuihin, etteivät ne pääse tipahtamaan ritilöiden välistä. Suomalaiset rakastavat grillata herkkusieniä juustolla täytettyinä ja pekoniin kietäistuinä. Aivan samaan tapaan voi täyttää

sinhome- tai tuorejuustolla maustepaprikoitakin, kiehtaista ympärille pekonia ja grillata vaikkapa pihvin li-säkkeeksi.

Nauti eri väreistä ja makuvariaatioista

Paprikoiden värikirjo on niin laaja, ettei vastaavaa vihannesmaailmasta hevin löydä. Punaiset, keltaiset, oranssit ja vihreät paprikat tuovat keittiöön ja grillin äärelle iloa ja inspiraatiota. Paprikoiden valkoisen, lilan, tummanvioletin tai lähes mustan ja ruskean sävyihin törmää silloin tällöin. Jos ruoka vielä saa ripauksen maustepaprikaa, esimerkiksi tuoretta chiliä, on makumaailmankin latteus karkotettu.

Paprikan maku tulee esiin rehevimpänä silloin, kun paprika on vastapaimittu ja tuore. Niinpä makuelämyksiä kannattaakin etsiskellä paprikasta, joka on tuotettu mahdollisimman lähellä. Vihannespaprikan maku koostuu lukuisista, jopa yli sadasta erilaisesta yhdistelmästä.

Keltahedelmäiset lajikkeet maistuvat yleensä miedommilta kuin punaiset. Oranssit paprikat puolestaan ovat monesti kaikkein makeimpia. Kaikissa väreissä esiintyy kuitenkin

makuvaihteluita lajikkeen ja viljelytekniikan mukaan.

Vastoin yleistä käsitystä vihreät paprikat eivät ole muita voimakkaampia, vaan niistä vain puuttuu makeutta. Vihreät paprikat soveltuvat erinomaisesti ruoanvalmistukseen ja kuumennettaviin ruokiin. Kaikki paprikat lukuun ottamatta valkoista, ovat ensi vaiheessaan vihreitä. Paprikan hedelmä nimittäin värityy vihreästä vähitellen omaan väriinsä.

Paprikafaktaa:

Viimeisimmän tiedon mukaan (v 2005) suomalainen söi 2,9 kg paprikoita eli kolmisenkymmentä kappaletta vuodessa. Lisäystä edellisvuoteen on reilu puoli kiloa eli noin kuuden paprikan verran.

Paprikoiden kulutus on viitisen prosenttia vihannesten kokonaiskulutuksesta. Kotimaisen paprikan osuus paprikoiden kokonaiskulutuksesta on pysynyt ennallaan. Noin joka 10. syöty paprika on kasvanut kotimaassa.

Paprikaa viljelee Suomessa 112 kasvihuoneyritystä kaikkiaan 6,7 hehtaarin alalla. Kokonaistuotanto on 848 000 kiloa vuodessa.

Kotimaiset kasvikset ry.

Kurkijoki-museolla tapahtuu 2007

Tämän vuoden juhlateemana on Elisenvaaran koulun näyttely

Avoinna kesäviikonloppuna la-su klo 12-16. Muulloin sopimuksen mukaan

Pitäjäjuhla viikonloppuna 11.-12.8. Avoinna klo 12.-18

Varsinais-Suomen museopäivänä 26.8. Avoimet ovet ja kahvitarjoilu

Yhteydenotot: (02) 76 76108 Antti Eklund, 0500 – 875211 Eino Vepsä

Tiehallinnon muuttuneiden säännösten vuoksi joudumme uusimaan opasteet museolle, mutta saamme ne vasta kesäkuun puolivälissä.

Alla ajo-ohjeet museolle (kannattaa pitää mukana autossa):

Turku-Tampere valtatieltä Loimaan kohdalla käännös risteuksesta, jossa tienviivat Loimaa, Alastaro, Hirvikoski. Liittymästä vasemmalle Alastaron ja Hirvikosken suuntaan. Tätä tietä n. 6 km, jonka jälkeen käännetään oikealle Köyliönkylän suuntaan. N.3 km jälkeen oikealle edelleen Köyliönkylän suuntaan. Köyliönkyläntietä ajetaan n. 4,5 km ja T-risteyksestä käännetään vasemmalle n. 200 m Alastaron suuntaan. Sillan jälkeen risteyksestä käännetään oikealle Kojonperän suuntaan. Kojonperäntietä ajetaan n. 4,5 km jonka jälkeen tien vasemmalla puolella vaaleankeltainen puutalo.

Pori-Helsinki (VT 2) –tieltä ajetaan Helsingin suunnasta n. 16 km Turku-Tampere (VT 9) risteuksen jälkeen. Käännös vasemmalle pikkuristeyksestä, jossa tienviitta Kojonperä. Tätä tietä ajetaan Kojonperän suuntaan n. 5 km kunnes museo oikealla puolen tietä.

Kalakurjet tiedottaa

Viime numeron jutusta oli yksi rivi jäänyt pois, joten tässä uudestaan asiaa matkasta:

Ensi syksyn kalamat-kasta Kurkijoelle: Se tehdään 28.-30.9.

Majoitus Hännisen lahdelta ja Lopotin "Mikon talossa". Luultavasti kalastellaan Hännisen lahden rannoilta. Ilmoittautumisia matkalle on tullut jo runsaasti, mutta vielä on muutamia paikkoja vapaina. Sitovat ilmoittautumiset ja passikopiot elokuun loppuun mennessä "Repolaisille", puh. 040 7709853.

Kalakurjet, kokoonnutaan Yläneelle Veljesrantaan. "Muistojen iltaan" lauantaina 28.7. klo 18 ja jatketaan sunnuntai-aamulla onkikilpailulla klo 9 alkaen (veneitä mukaan).

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Svinhufvudin (Ukko-Pekka) ja Rytin (Risto).
2. Ruotsissa
3. Kuusamon ja Sallan
4. Seilin saarella Nauvos-sa (v.1620 perustettu leprasairaala).
5. Indonesia.
6. pirtun salakuljettaja
7. kookospalmusta
8. Latviassa
9. Korkein oikeus
10. kenguru.

Erikoishammasteknikko

EHT-liiton jäsen

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiasi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Asianajaja

ASIANAJAJA on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajajatoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna: ma-pe 12-18, la 10-14

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan Aluesairaala

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISelta

- Kellohuoltopalvelu
- Käsi- ja kivi-istutustyöt
- Konekorjaus/ kivi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintalo vastapäätä)